GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2018.

B.A.B.E.

BUDI AKTIVNA. BUDI MANCIPIRAN.

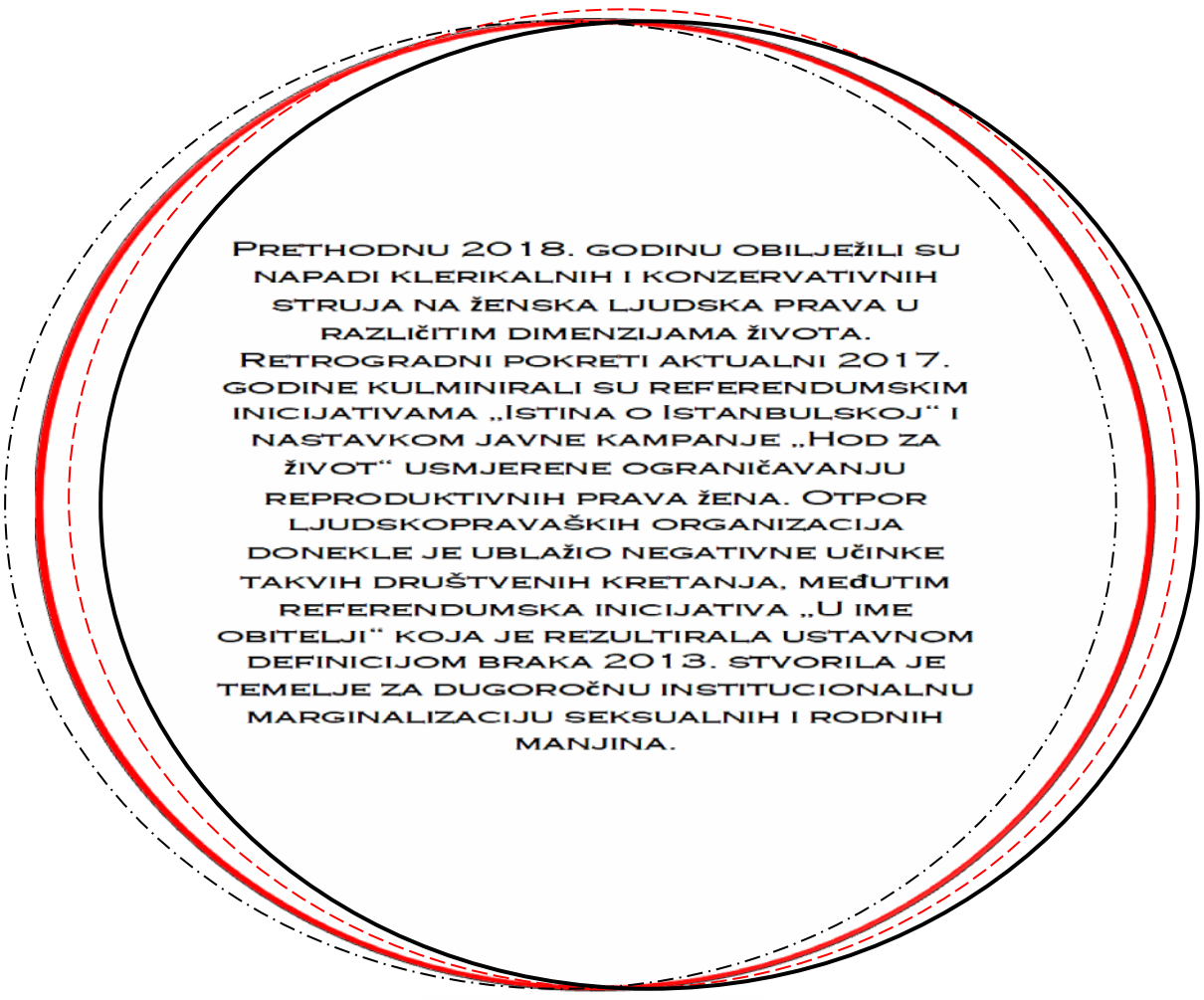

„RODNA IDEOLOGIJA“ I BRUTALIZACIJA NASILJA PREMA ŽENAMA

Istanbulska konvencija ratificirana je 13. travnja izglasavanjem Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (NN MU 3/18) u Hrvatskom saboru s interpretativnom izjavom[1] kojom je dan pravni legitimitet praznom i znanstveno neutemeljenom terminu *rodne ideologije* i otežan put uvođenju cjelovitog rodno osjetljivog i emancipatornog građanskog odgoja kao osnove za sveobuhvatnu prevenciju i podizanje javne svijesti o raširenosti rodno uvjetovanog nasilja.

Potvrđivanje ovog međunarodnog dokumenta kojem je cilj sankcionirati počinitelje rodno uvjetovanog nasilja i osigurati adekvatnu zaštitu i potporu žrtvama ipak je značilo uspjeh branitelj(ic)a ženskih prava i preuzimanje odgovornosti od strane države za posljedice obiteljskog nasilja i nasilja prema ženama.

Otpor protivnika/ca Istanbulske konvencije nastavio se prikupljanjem potpisa za opoziv Konvencije od 13. do 27. svibnja te podizanjem Ustavne tužbe protiv Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva uprave po utvrđivanju nedovoljnog broja potpisa i višestrukih nepravilnosti u provođenju referendumske inicijative. Zakon izglasan u travnju stupio je na snagu 1. listopada čime je Konvencija postala pravno važeći dokument, no ovakve kontrareakcije odgodile su njenu implementaciju.

Svojevrsna pobjeda zagovaratelj(ic)a za ratifikaciju Konvencije tako je imala gorak okus jer smo istovremeno svjedočili/e eskalaciji brutalnosti u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja i dodatnim žrtvama femicida. Prema podacima MUP-a u prvih 10 mjeseci 2018. godine ubijeno je 5 žena od strane bliskih osoba, 438 je utvrđenih kaznenih djela Nasilja u obitelji na štetu žena, a 5937 žena je oštećeno prekršajem Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*. Na brutalizaciju rodno uvjetovanog nasilja i manjkavost postojećeg kaznenopravnog sustava

[1] *"Republika Hrvatska smatra da je cilj Konvencije zaštita žena od svih oblika nasilja te sprječavanje, progon i eliminacija nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja. Republika Hrvatska smatra da odredbe Konvencije ne sadrže obvezu uvođenja rodne ideologije u hrvatski pravni i obrazovni sustav ni obvezu promjene ustavne definicije braka. Republika Hrvatska smatra da je Konvencija u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske, posebno s odredbama o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda te će Konvenciju primjenjivati uzimajući u obzir navedene odredbe, načela i vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske."*

posebno je ukazao slučaj Darka Kovačevića Daruvarca koji je silovito i kontinuirano udarao nogom po tijelu svoje bivše djevojke te njenom glavom razbio umivaonik nanoseći joj tako ozbiljne ozljede. Slučaj je unatoč karakteristikama pokušaja ubojstva klasificiran kao nanošenje teških tjelesnih ozljeda za što je počinitelj pod pritiskom javnosti naknadno osuđen na maksimalnih 5 godina zatvora.

Zadnje dane 2018. godine završile smo iščekivanjem provedbe mjera [2]predviđenih Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji[3] i najavljenih izmjena Zakona o kaznenom postupku.

REPRODUKTIVNA PRAVA I REPRODUKTIVNO NASILJE

Prava građanki Republike Hrvatske vezana za reprodukciju definirana su Zakonom o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece donesenog 1978. godine kojeg je, s obzirom na zastarjelost i nepostojanje imenovanih institucija, prema odluci Ustavnog suda, 2017. godine potrebno izmijeniti do kraja veljače 2019. godine. Sloboda odlučivanja prema trenutno važećem zakonu uključuje mogućnost abortusa na zahtjev žene do *„isteka 10 tjedana od dana začeća*“, međutim u praksi postoje brojne prepreke koje onemogućavaju pristup ženama da ostvare zakonom zajamčena prava. Zloupotrebe prava na priziv savjesti, učestalo korištenje ovog prava od strane liječnika/ca, neadekvatna državna regulacija medicinskih zahvata vezanih za inducirani prekid trudnoće i visine troškova tih usluga samo su neki od problema koji ograničavaju dostupnost abortusa ženama, a posebno ženama slabijeg socioekonomskog statusa.

---

[2] U periodu od ratifikacije Istanbulske konvencije 13. travnja do stupanja na snagu Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, u sklopu predstojeće implementacije, ažurirani su dokumenti Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji 2017-2022 i Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja (26.srpnja) te je izrađen Priručnik sa smjernicama za medijsko izvještavanje o nasilju u obitelji.

[3] Gradska skupština Grada Zagreba 13. rujna 2018. godine donijela je Zagrebačku strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. što je čini prvom lokalnom strategijom usuglašenom s Istanbulskom konvencijom.

Uz navedene organizacijske probleme unutar Ministarstva zdravstva, bitan čimbenik u ostvarivanju reproduktivnih prava su dobro organizirana i financijski stabilna udruženja ekstremno desno orijentiranih građana i građanki koji teže ukidanju ne samo reproduktivnih nego i seksualnih prava nastojeći u potpunosti zabraniti pobačaj i kontracepcijska sredstva te aktivno rade na stigmatizaciji žena koje se odlučuju na inducirani prekid trudnoće. Situaciju dodatno otežava potpora Hrvatske biskupske konferencije takvim inicijativama i zamućivanje granica između religijskih dogmi i svjetovnih zakona, odnosno neodvojivost državnih od crkvenih struktura.

Javna kampanja „Hod za život“ koja se održala treću godinu za redom u tri hrvatska grada s velikim odazivom građana, kao i kontinuirane molitvene akcije ispred javnih bolnica pod nazivom „40 dana za život“, zabrinjavajući su trendovi koji pod krinkom zaštite prava na život i očuvanja tradicionalnih i religijskih vrijednosti zapravo idu u smjeru obespravljivanja žena kao građanki i pacijentica.

Ženske organizacije civilnog društva istovremeno su nastojale zaštititi reproduktivna prava religioznih i ireligioznih žena bez imperativa crkvenih dogmi, detabuizirati pitanje abortusa i učiniti ga dostupnim unutar javnog zdravstva bez uvjetovanja grupacija koje to pravo iz osobnih moralnih uvjerenja ne žele ostvarivati. Primjeri artikulacije takvih težnji bio je ovogodišnji marš povodom Međunarodnog dana žena 8. ožujka u organizaciji neformalnog feminističkog kolektiva fAKTIV koji je na tragu prošlogodišnjeg rekordnog marša i ove godine uspješno privukao mase građana za zaštitu ženskih prava.

Unatoč polučenim uspjesima, pitanje novog, kolokvijalno nazvanog, zakona o pobačaju stvara anksioznost. Razlozi tome su najave predstavnika nadležnog ministarstva o uključivanju crkvene zajednice koja eksplicitno izražava interes za restriktivnijim zakonom, netransparentno formiranje Povjerenstva za evaluaciju zakonskih kriterija i iskustava država Europske unije koji se odnose na pravo prekida trudnoće[4], kao i neuključivanje rodno osjetljivih stručnjak(inj)a u isto.

[4] Povjerenstvo nije službeno formirano, niti postoji pisani trag odluke o njegovom osnivanju, kao ni o kriterijima izbora članova i članica.

Pored upitnosti ostvarivanja reproduktivnih prava u budućnosti, godinu je obilježio i javni istup saborske zastupnice Ivane Ninčević Lesandrić s iskustvom reproduktivnog nasilja. Kršenje prava pacijentica u sustavu ginekologije i opstetricije javnosti je od ranije poznat problem kojeg su problematizirale ženske udruge, međutim, tek iskrena osobna priča o „kiretaži na živo“ u nerazumijevajućem i nepodržavajućem kontekstu zastupnika Hrvatskog sabora potakla je masovne istupe žena sa sličnim iskustvima te tako u središte pažnje postavila problem reproduktivnog nasilja i prava žena kao pacijentica. Raširenost ovog problema potvrdilo je i ispitivanje javnog mnijenja čiji su rezultati pokazali da čak 32% žena nije pružena propisana anestezija prilikom izvođenja ginekoloških zahvata kao što su kiretaža nakon pobačaja, punkcije, biopsije ili šivanja međice nakon poroda. Zahtjevi proizašli iz potrebe za mijenjanjem praksi u sklopu medicinske njege o reproduktivnom zdravlju žena formulirani su u prijedlogu Akcijskog plana za zdravlje žena dostavljenog Ministarstvu zdravstva koje je obećalo donijeti mjere za unaprjeđenje kvalitete medicinskih usluga, no na njih će se očito čekati kao i na novi zakon kojim će se regulirati reproduktivna prava.

GOVOR MRŽNJE

Društveno-politička klima obilježena retrogradnim društvenim pokretima usmjerenim anuliranju ljudskih prava manjinskih grupa u hrvatskom društvu: žena, rodnih manjina, seksualnih manjina, etničkih manjina (posebice srpske manjine) i azilanata oblikuje zakonodavni okvir, ali se najočitije reflektira u javnim prostorima. Mediji, od kojih uz stare poput novina, radija i televizije, sve veći prostor zauzima najinteraktivniji internet, preplavljeni su nekritičkim, jednostranim i često stereotipnim prikazima manjinskih grupa od strane samih autora/ica sadržaja, ali u većoj mjeri čitatelj(ic)a koji/e uz diskriminatorne percepcije i stavove iskazuju netrpeljivost, a u nekim slučajevima i mržnju. Manipulacijama pojmom slobode govora kao temeljnog prava na (samo)izražavanje bez granica određenih poštivanjem tuđih temeljnih ljudskih prava, sloboda govora je izjednačena s govorom mržnje.

Lepeza iskrivljenih tumačenja prava na izražavanje s jedne i govora mržnje s druge strane je široka te započinje od ustupanja medijskog prostora pojedincima/kama koji/e neodgovornim pristupom i neistinitim izjavama proizvode *lažne vijesti* s ciljem potkopavanja i širenja

netrpeljivosti što je bilo očigledno u procesu ratifikacije Istanbulske konvencije kada je skovan pojam *rodne ideologije*, preko revitalizacije pozdrava *za dom spremni* kao „starohrvatskog pozdrava“ ignorirajući njegovu fašističku pozadinu, do prikazivanja satiričnih formi baziranih na kritičkoj argumentaciji kao govor mržnje itd.

Potreba regulacije ovakvo shvaćene slobode govora, to jest razlikovanje slobode govora od govora mržnje aktualiziralo se kroz 2018. godinu s najavom donošenja novog zakona kojim bi se spriječile sve učestalije zloporabe u medijskom prostoru, a na nužnost iznalaženja novih načina suočavanja s ovom pojavom, potvrdio je i slučaj Ivana Đakića objavljivanjem fotografije osobe s ustaškim znakovljem koja u ruci drži odrubljenu glavu osobe s četničkim oznakama na dan pravoslavnog Božića uz rečenicu „Svim „prijateljima“ Srbićima sretan Božić“ .

Trenutak u kojem medijski eksponirana osoba s političkom moći u javni prostor postavlja fotografiju pripadnika ili podupiratelja vojnopolitičkog pokreta koji je surađivao s tadašnjim nacističkim i fašističkim elitama s rezultatom djelovanja proizašlih iz takvih stavova; „odrubljenom glavom osobe s četničkim oznakama“, predstavlja nekritičko podupiranje takvih nastojanja. Taj čin istovremeno poziva na mržnju prema Srbima kao naciji jer je u takvim shvaćanjima izjednačena s četničkim pokretom te potiče na zločine iz mržnje oživljavanjem emocionalnih i drugih trauma koje su neki/ e sugrađani/ke tijekom Domovinskog rata proživjeli/e.

Iako je u ovom slučaju podnesena kaznena prijava protiv gospodina Đakića na temelju članka 325. Kaznenog zakona, ovakvi primjeri eksplicitnog javnog poticanja na mržnju i nasilje rezultat su bujajuće netolerancije i mržnje koja se svakodnevno iskazuje na suptilnije načine, a ostaju zakonski neprepoznate i sustavno nesankcionirane.

NAŠI DOPRINOSI / ŠTO SMO RADILE

Udruga B.a.B.e. od svog utemeljenja 1994. godine beskompromisno djeluje na unapređenju ženskih prava, osigurava potporu i pruža pomoć svim osobama kojima su ljudska prava povrijeđena. Kontinuirano zagovara za unapređenje zakonodavnog okvira kojim su ta prava definirana u različitim dimenzijama života građana i građanki te aktivno radi na podizanju svijesti o problemima proizašlima iz rodne NEravnopravnosti i edukaciji za nenasilno, rodno osviješteno i emancipirano društvo. Metode rada i aktivnosti usmjerene ostvarenju zadanih ciljeva formulirane su kroz 4 programska stupa:

- **Rodna ravnopravnost** objedinjuje aktivnosti usmjerene implementaciji rodne ravnopravnosti u nacionalnim, regionalnim i lokalnim politikama korištenjem relevantnih metodologija: istraživanja, analize javnih politika, policy savjetovanja, monitoringa, ex-ante i ex-post evaluacija te edukaciji šire javnosti o značenju i implikacijama samog pojma.

- **Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja** se kao program razvila iz aktivnosti započetih u okviru programa Legaline (1995. godine) sa svrhom utvrđivanja nedostataka postojećih zakona i propusta odgovornih institucija u njihovoj realizaciji kroz izravnu komunikaciju s korisnicima/ama besplatnog pravnog i psihološkog savjetovanja, a s fokusom na prevenciji i podršci žrtvama te sankcioniranju počinitelja rodno uvjetovanog nasilja.

- **Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije** sadržajem je nadopuna prethodnog programa. Aktivnosti su u potpunosti usmjerene ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja i njihovoj djeci, a provode se kroz *sigurnu kuću* koja žrtvama osigurava egzistencijalnu sigurnost, pravnu pomoć i psihološku podršku u nadilaženju traume nasilja i osnaživanju za kvalitetan nastavak života.

- **Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera** strateški je program kojim se identificiraju devijacije zakona od korpusa ljudskih prava, a s naglaskom na ženskim ljudskim pravima. Sudjelovanjem u procesima kreiranja zakonodavnih mjera i javnih politika, kroz razvijanje preporuka i smjernica, zagovara se prema donositelji(ca)ma odluka unaprjeđenje postojećih zakona kako bi se osigurala zaštita ljudskih prava te se posredno doprinosi ostvarivanju ciljeva preostalih programa.

1. RODNO UVJETOVANO NASILJE

Prepoznavanje i proaktivno suočavanje s problemima proizašlim iz kroničnog i široko rasprostranjenog rodno uvjetovanog nasilja i ove godine nam je okupiralo vrijeme, pažnju i energiju, posebno u kontekstu dugotrajnog procesa javne rasprave o ratifikaciji Istanbulske konvencije i širenja lažnih informacija o njenim implikacijama iz krugova oponenata.

Temelj proaktivnog djelovanja u ublažavanju negativnih posljedica rodno uvjetovanog nasilja te njegovog adekvatnog pravnog, odnosno institucionalnog tretmana bilo je ***Pravno savjetovalište*** koje predstavlja sponu programa *Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja*[5] i *Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije*[6].

[5] Provođenje aktivnosti u okviru ovog programa (su)financirali su:

- **Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku** podrškom trogodišnjem programu „Savjetovanje i psihosocijalna podrška i pomoć žrtvama nasilja u obitelji i zaštita drugih socijalno ugroženih skupina“
- **Grad Zagreb** podrškom projektima „Mentalno zdravlje - temeljni stup općeg zdravlja, individualne i društvene dobrobiti“ i „'Pravna i psihosocijalna pomoć žrtvama nasilja i drugim socijalno ugroženim skupinama“
- **Ministarstva pravosuđa** podrškom projektu „Pružanje primarne pravne pomoći žrtvama obiteljskog nasilja i drugim diskriminiranim i socijalno ugroženim skupinama“
- **OTP banka Hrvatska d.d.** podrškom projektu „Pružanje pravne i psihološke podrške osobama starije životne dobi“
- **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva** institucionalnom podrškom

[6] Provođenje aktivnosti u okviru ovog programa (su)financirali su:

- **Vukovarsko - srijemska županija** podrškom projektu „Savjetovalište i sklonište za žene i njihovu djecu žrtve nasilja u obitelji-Vukovar“
- **Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku** podrškom projektu „Savjetovalište i sklonište za žene i njihovu djecu žrtve nasilja u obitelji-Vukovar“
- **Grad Vinkovci** podrškom projektu „Pravno i psihološko savjetovanje žrtava obiteljskog nasilja s područje Grada Vinkovaca“

1.1. PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Pravno savjetovalište organizirano je kao skup aktivnosti kojim se osigurava besplatna primarna pravna pomoć žrtvama nasilja, ali i svim drugim građanima i građankama koji traže pravnu informaciju ili savjet, kao i konkretnu pravnu pomoć u vidu zastupanja u području radnog prava, socijalne skrbi, zdravstva, obrazovanja itd.

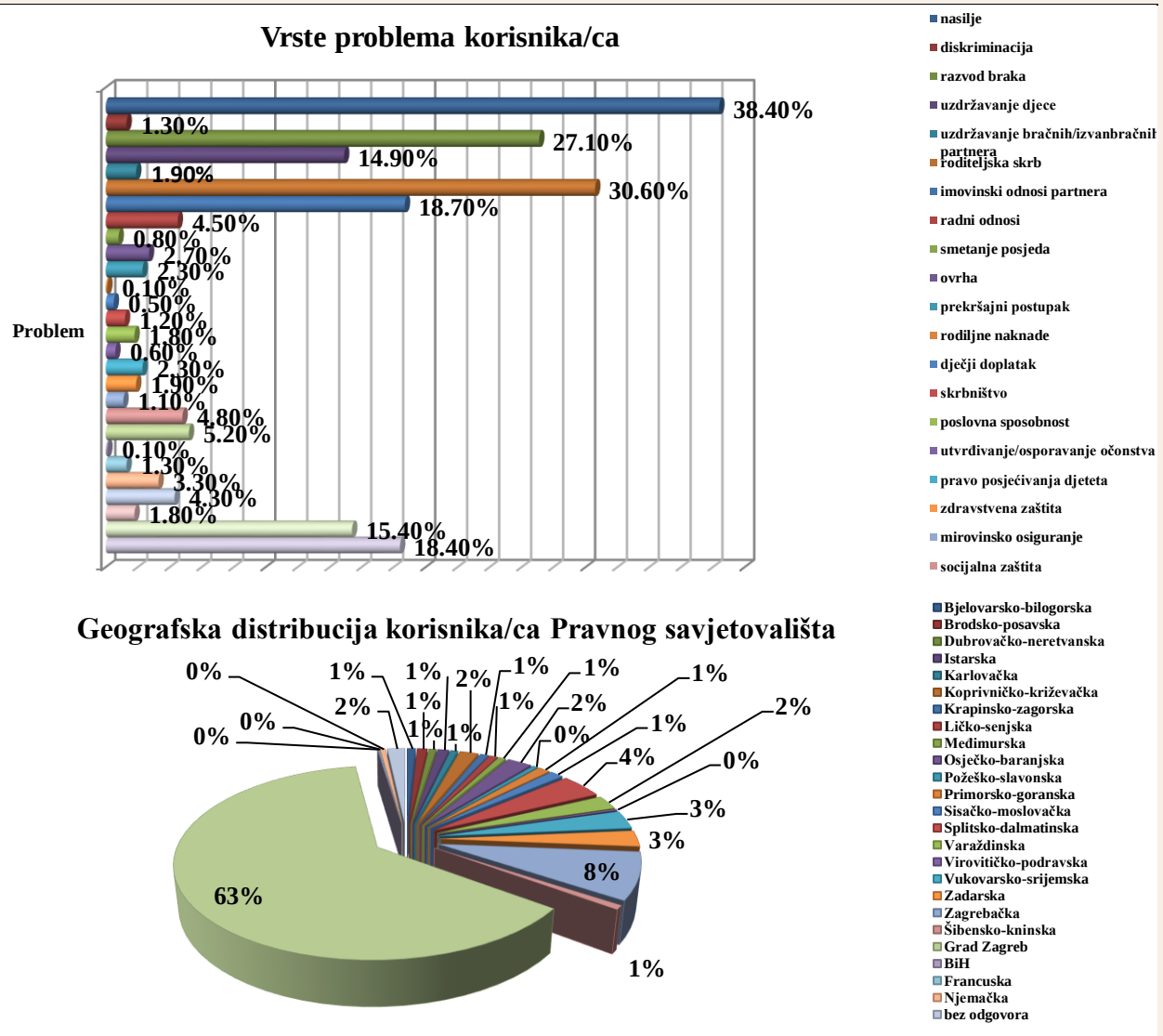

Putem SOS linije, pošte i e-maila osigurale smo veću dostupnost pravnih usluga žrtvama nasilja različite socioekonomske pozadine i to na prostoru cijele države s obzirom na to da je dolazak na osobno pravno savjetovanje u Zagreb bio ograničavajući faktor za neke od njih.

Geografska distribucija žrtava nasilja

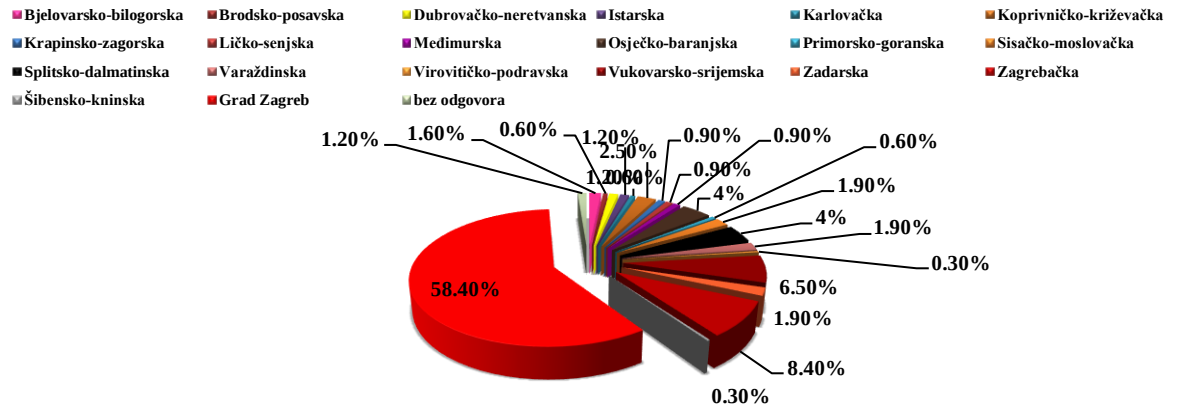

Po informiranju o njihovim pravima, pruženi su im pravni savjeti uz pomoć pri pisanju podnesaka prema javnopravnim tijelima, upućene su na nadležne institucije te im je po potrebi pružena egzistencijalna zaštita u *sigurnoj kući*.

Od siječnja do prosinca 2018. godine, našem Pravnom savjetovalištu obratilo se **1596 korisnika/ca** od čega **1423** telefonski i osobno, a **173** e mailom. Broj pruženih pravnih savjeta i informacija je veći, no nije evidentiran jer su neki/e korisnici/e tražili/e pravnu pomoć više puta. Uputile smo **63 podneska institucijama**: Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova; Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom; Centrima za socijalnu skrb; Ministarstvu unutarnjih poslova, naše pravne savjetodavke **zastupale** su **3** žrtve obiteljskog nasilja kojima nije osigurana pomoć u okviru instituta besplatne pravne pomoći te su podnijele **2 zahtjeva Europskom sudom za ljudska prava**.

Ukupno **38,4%** od broja pravnih informiranja i savjetovanja, bilo je pruženo žrtvama nasilja. Statističkim analizama došle smo do brojčanih pokazatelja kojima smo potvrdile da se radi upravo o rodno uvjetovanom nasilju i to najčešće obiteljskom nasilju usmjerenom ženama. Strukturu korisnika/ca usluga Pravnog savjetovališta s iskustvom nasilja prema spolu gotovo u pravilu čine **žene**, njih **97,2%**, većinom **udane** (**51,6%**) ili u postupku **brakorazvodne parnice** (**21,1%**), s djecom (**87,6%**), a **počinitelji nasilja** nad njima u **52,2% slučajeva su bračni partneri, izvanbračni partneri u 9,9%, a bivši bračni i izvanbračni partneri u**

18,9% svih slučajeva, što znači da su u 81% slučajeva nasilja počinitelji bile osobe s kojima su korisnici/e bile u nekoj vrsti intimnog odnosa.

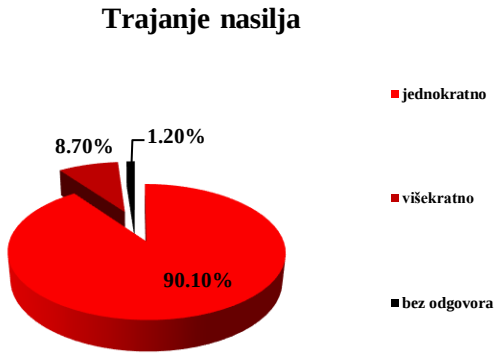

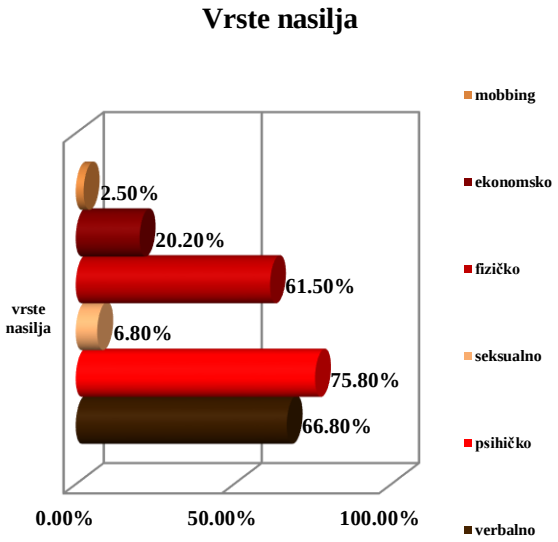

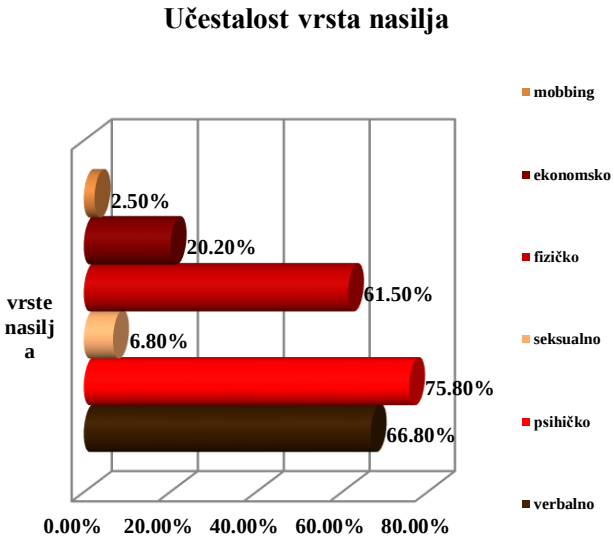

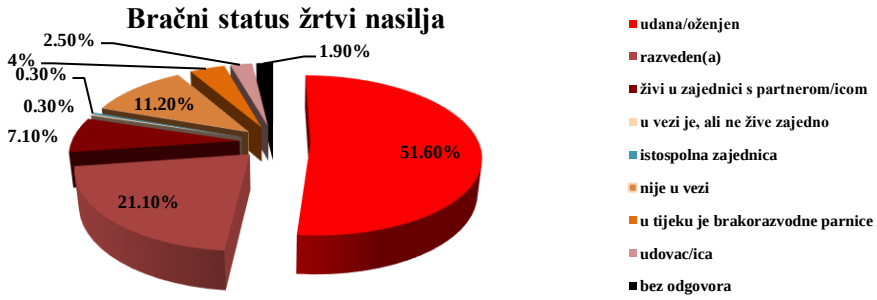

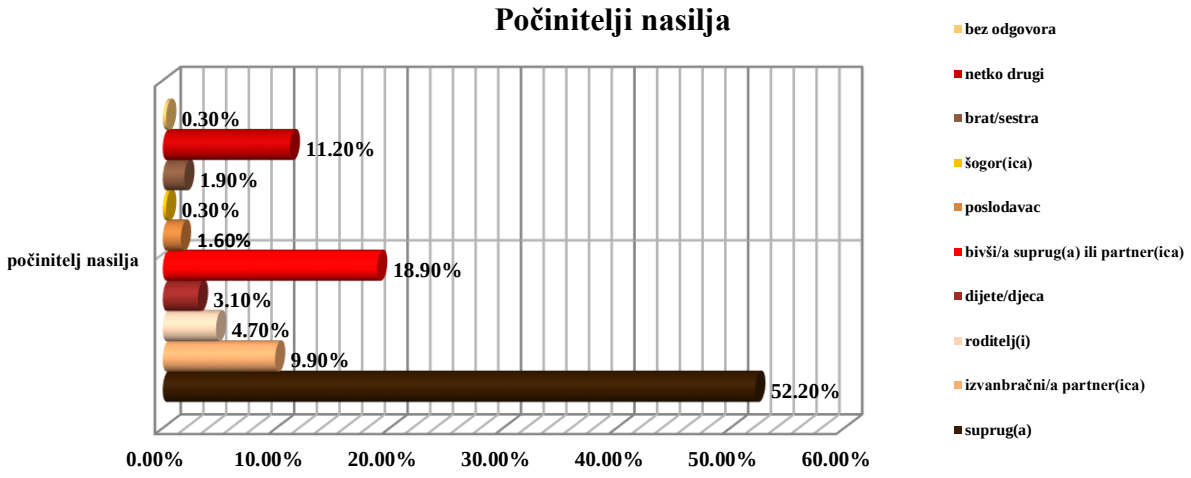

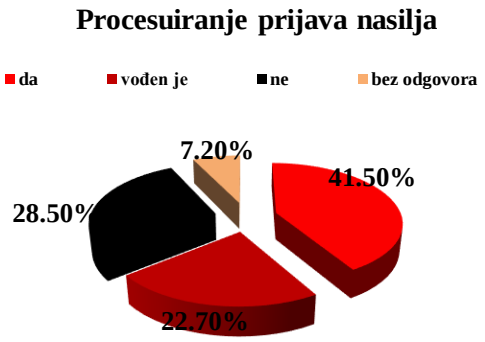

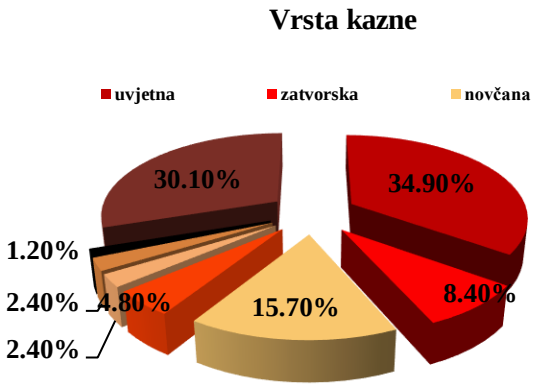

Istovremeno, **nasilje** kojem su bile izložene, **ponavljalo se u 90,1% slučajeva**, dok je mal udio onih prema kojima je nasilje počinjeno jednom (8,7%). 1,2% žrtava nasilja nije odgovorilo na pitanje o trajanju nasilja.

Žrtve nasilja su isto **prijavile u 62,1% slučajeva**, uglavnom policiji (66,5%), zatim policiji i Centrima za socijalnu skrb (16,3%) te u 8,1% slučajeva samo Centrima za socijalnu skrb. Postupak se vodi u 41,5% slučajeva prijavljenog nasilja, u 22,7% slučajeva neka vrsta postupka je vođena, a **u čak 28,5% slučajeva nije pokrenut nikakav postupak protiv počinitelja nasilja.**

Prema vrsti postupka podjednako su zastupljeni prekršajni (39,2%) i kazneni (40,5%) postupci te je u nekim slučajevima vođen i kazneni i prekršajni postupak (6,8%). Pokrenuti

sudski postupci u 42,4% slučajeva još uvijek traju, u 41% slučajeva su rezultirali presudom, dok su u 3,5% slučajeva obustavljeni i u 1,4% slučajeva pali u zastaru.

Dosuđene presude su u 34,9% pokrenutih postupaka bile uvjetne, u 15,7% novčane, a u 4,8% uvjetne i novčane. Podjednako su zastupljeni postupci koji su rezultirali opomenom i oslobađajućom presudom (2,4%), dok je **u samo 8,4% postupaka dosuđena zatvorska kazna** te u 1,2% zatvorska i uvjetna kazna.

Statistički pokazatelji su još više poražavajući ako broj slučajeva obiteljskog nasilja dovedemo u vezu s vrstama kazni za počinitelje neovisno o ostalim čimbenicima. **Od ukupnog broja slučajeva (obiteljskog) nasilja, počinitelji su kažnjeni nekom vrstom kazne u samo 17,3% slučajeva; 9% uvjetna kazna; 2,2% zatvorska kazna; 4% novčana kazna; 1,2% uvjetna i novčana kazna; 0,6% opomena; zatvorska i uvjetna kazna u 0,3% slučajeva.**

Takvi podaci pokazuju da kombinacijom različitih faktora kao što su neprijavljivanje nasilja, nepokretanje postupaka od strane nadležnih tijela prema počiniteljima, obustava ili zastara postupaka te preblago kažnjavanje počinitelja od strane predstavnika/ca sudova, počinitelji bivaju neadekvatno sankcionirani, žrtve ne dobiju pravdu, ostale žrtve su samim time obeshrabrene prijaviti vlastite slučajeve pretrpljenog nasilja, dok su nasilnici osnaženi tuđim primjerima, a ostatku građana se pronosi ideja da obiteljsko nasilje nije ozbiljan društveni problem niti mu se na ijedan način treba odupirati. O nezahvalnoj poziciji u kojoj se nalaze žrtve obiteljskog nasilja govore i podaci o **zaštitnim i sigurnosnim mjerama koje su izrečene u samo 9,9% ukupnog broja slučajeva nasilja** naših korisnika/ca.

1.2. PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Uz usluge besplatne pravne pomoći pružale smo i psihosocijalnu podršku i osnaživale žrtve kroz rad ***Psihološkog savjetovališta***. Kroz proteklu 2018. godinu, naše stručnjakinje su psihološki savjetovale **105 osoba**, većinom žrtve nasilja (87,6%) i to one koje su mu bile višekratno izložene (98%). Najčešće se radilo o emocionalnom ili psihičkom nasilju (94,6%, 87 korisnica/ka), zatim verbalnom (79,3%, 73 korisnica/ka), fizičkom (55.4%, 51 korisnica/ka), ekonomskom (43,5%, 40 korisnica/ka) dok je najmanje bilo zastupljeno seksualno nasilje (15,2%, 14 korisnice/ka).

Rezultati daljnje statističke analize korisnika i korisnica Psihološkog savjetovališta uvelike se preklapaju s rezultatima Pravnog savjetovališta. Tako žrtve nasilja najčešće navode da su počinitelji bivši ili sadašnji bračni partneri (64,1%), izvanbračni partneri (16,3%), roditelji (5,4%), djeca (6,5%) te netko drugi (npr. susjed, član proširene obitelji, 13,2%).

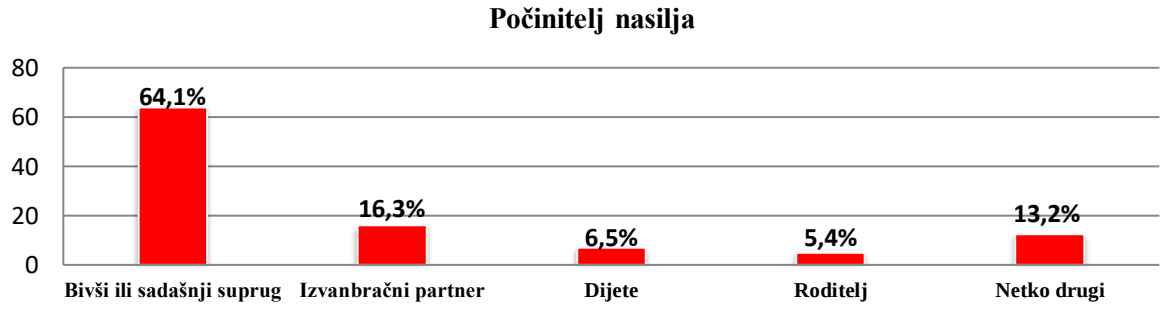

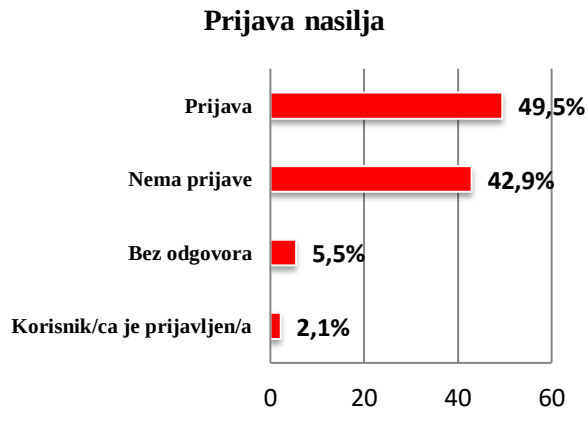

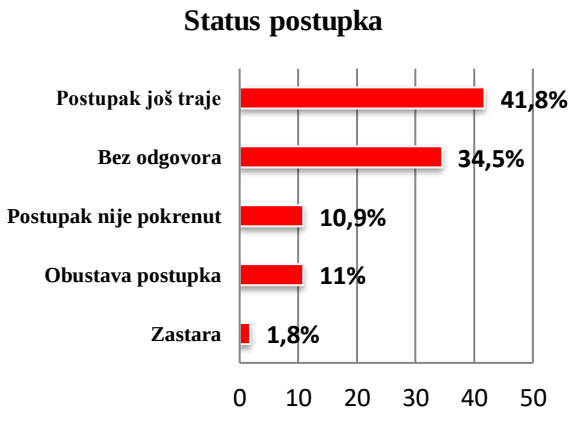

U 49,5% slučajeva navode da su nasilje nekome prijavile, no i dalje dosta slučajeva nasilja ostaje neprijavljeno što nam govori da još uvijek nije postignuta potrebna razina povjerenja žrtava prema sustavu. Iz kontakata sa strankama na savjetovanju može se zaključiti da nisu sklone prijaviti nasilje u svojoj obitelji dalje prema policiji ili centru za socijalnu skrb jer se boje da će to donijeti i neke loše posljedice za njih same, što nažalost nije neopravdan strah jer **34,5% prijava nije završilo u procesu institucionalne obrade i/ili korisnici/ce ne znaju informaciju u razvoju obrade njihove prijave**. 41,8% prijava je još u postupanju kod nadležnih institucija, a kod 11% prijava došlo je do obustave postupka te zastare. Većina korisnica/ka nije navela rezultate postupka prijave (60%), a kod onih koji jesu 22% počinitelja je dobilo kaznenu prijavu (11 počinitelja) te 14% prekršajnu prijavu (7 počinitelja). Najčešći oblik kazne za počinitelje nasilje je uvjetna kazna (22,4%), zatim zatvorska (10%), uvjetna i zatvorska (6%) te zatvorska i novčana (4%).

Obrađivanjem tema poput: treba li prekinuti vezu koja uključuje nasilje od strane partnera, psihološka potpora i priprema u situacijama kada se ide na sud, ili u CZSS i kada se treba susresti s počiniteljem nasilja u obitelji, kako pomoći partneru da sukobe nauči rješavati na nenasilan način, vlastiti psihološki obrasci koji su žrtvu doveli u položaj žrtve nasilja, kako objasniti djeci da se roditelji razvode, bez da to na njih ostavi psihološke posljedice, kako organizirati viđanja roditelja koji je odselio iz obiteljskog doma, kako pristupiti problemima koje djeca iskazuju nakon što je roditelj odselio, kako dogovoriti s bivšim supružnikom viđanja djece, kako zadržati suradnički odnos, psihološka podrška pri prolaženju kroz rastavu braka te pri tugovanju za preminulim članovima obitelji, kada se obratiti psihijatru radi psiholoških problema, kako poboljšati narušene odnose s bračnim ili izvanbračnim partnerom, obrada traumatskih iskustava nasilja, kako razviti komunikacijske vještine i umijeće komunikacije u sukobima i ostvarenje vlastitih potencijala, nastojalo se potaknuti žrtve na prevladavanje prošlih traumatičnih iskustva, podržati ih tijekom procesuiranja nasilja i usmjeriti ih prema ostvarivanju nenasilnih odnosa za njihovu dobrobit i dobrobit njihove djece uz razvijanje komunikacijskih vještina.

Korištena metoda rada bila je psihološko savjetovanje u trajanju od 45 minuta do sat vremena, a dodatno smo provele i **2 radionice**: **„Uz podršku je lakše“** i **„Kako se nositi sa stresnim situacijama?“** za naše korisnike/ce. Radionice su se bavile temom ljubavi i budućim partnerskim odnosima, komunikacijskim vještinama, upravljanjem vlastitim

emocijama, samopouzdanjem, donošenjem odluka, planiranjem karijere i financijske stabilnosti te preradom emocionalnih iskustava i nošenje sa stresom.

Osim nasilja, razlozi zbog kojih su se osobe javljale u Savjetovalište su: razvod (22%), pitanja skrbništva nad djecom (10%), roditeljske kompetencije (8%), ljubavne prevare (6%), nezadovoljstvo s bračnim odnosom (4%), roditeljsko zlostavljanje (6%) zatim teškoće u doticaju s institucijama, *mobbing* na poslu, egzistencijalni problemi, imovinski sporovi, fizička i psihička bolest, ovisnosti, smrt bliske osobe i dr.

1.3. SIGURNA KUĆA

Individualnim pristupom svakoj osobi koja nas je kontaktirala, nastojale smo u okviru postojećih zakona, strategija i mjera osigurati ostvarenje njihovih prava, a žrtve nasilja maksimalno zaštititi i osnažiti. Neke od žrtava nasilja su se našle u životnoj opasnosti, odnosno egzistencijalnoj nesigurnosti pa smo ih primale u ***sigurnu kuću*** gdje smo im i dalje pružale pravnu pomoć, a naš stručni tim koji radi na programu *Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije* im je pružao psihosocijalnu podršku za vrijeme boravka u sigurnoj kući i u periodu tranzicije.

Usluge skloništa usmjerene su prema ženama žrtvama nasilja u obitelji i njihovoj djeci s područja cijele Hrvatske, a istovremeno je moguće smjestiti do dvanaest žena i osmero djece. Sigurna kuća je opremljena i osigurana po najvišim standardima što uvelike doprinosi osjećaju egzistencijalne sigurnosti korisnica i djece, a maksimalno trajanje boravka je godinu dana. Smještaj u Sigurnoj kući osigurava se posredstvom nadležnog centra za socijalnu skrb i/ili policije.

Tijekom prošle godine, u Sigurnoj kući Vukovarsko-srijemske županije boravile su ukupno **42 osobe**, od toga **14 žena** i **28 djece**. Od ukupnog broja žena, **2** su **se vratile u zlostavljačko okruženje** (18%), **9 žena se nije vratilo** (82%), dok **3 korisnice još borave u skloništu**. Jedna korisnica se zaposlila za vrijeme boravka u skloništu, 2 korisnice su došle u sklonište kao zaposlene (od čega je jedna i nastavila raditi), 2 korisnice su primale rodiljnu i/ili roditeljsku potporu, a ostalih 9 su nezaposlene.

Desetero djece korisnica vrlo brzo po smještaju je upisano u školu ili nastavilo pohađanje škole, a četvero djece upisano ili nastavilo pohađati obvezni program predškole na području Vukovara. Preostalih 14-ero djece nisu bili školski ili predškolski obveznici ili su boravili u skloništu za vrijeme praznika.

Rad stručnog tima Sigurne kuće temeljio se prije svega na pružanju psihosocijalne pomoći korisnicima Sigurne kuće, dok su usluge psihosocijalnog savjetovanja bile pružene i građanima/kama Vukovarsko-srijemske županije (**35** korisnik/ca; **6 bivših korisnica skloništa**). Problematika s kojom su se korisnici/e suočavali/e najčešće se odnosila na pitanja vezana za nasilje u braku i vezama, unaprjeđivanje roditeljskih vještina, nisko samopouzdanje i općenito rad na sebi.

Aktivnosti usmjerene ženama korisnicama skloništa uključivale su individualne i grupne razgovore kojima se nastojalo izmijeniti njihove neprilagođene obrasce ponašanja ukazivanjem na štetnost pojedinih postupaka uz predlaganje i uvježbavanje adekvatnijih, socijalno poželjnijih alternativa, zatim regulirati emocije, razmotriti uzročno-posljedične veze događaja i postupaka te razviti svijest korisnica o vlastitim mogućnostima, sposobnostima i potrebama radi osmišljavanja planova radi ostvarivanja zadanih ciljeva.

Korisnicima pruža usluge smještaja, prehrane, njege i brige o zdravlju, psihosocijalne potpore i savjetodavnog rada

Deset godina Sigurne kuće Vukovarsko-srijemske županije

Osim što omogućavaju smještaj ženama žrtvama obiteljskog nasilja u sklopu Sigurne kuće nalazi se i Savjetovalište u kojem pružaju psihosocijalnu i pravnu pomoć

Svrha ovakvih psihosocijalnih tretmana je bila, kroz konfrontiranje s emocijama i unutarnjim sukobima, analiziranje uzroka i posljedica, emocionalno ventiliranje i rad na međuljudskim odnosima, osnažiti i potaknuti žene žrtve nasilja na preuzimanje aktivne uloge, inicijative i odgovornosti u radu na osobnom rastu i razvoju, usmjeriti ih prema budućnosti te pripremiti za neovisno, samostalno funkcioniranje i konačni izlazak iz začaranog kruga obiteljskog nasilja nakon napuštanja skloništa.

Stručni tim Sigurne kuće je **radio i s djecom žrtvama nasilja**, a uključivao je opservacije kroz igru i odgojno-obrazovne aktivnosti te opažanje djetetovih znanja, sposobnosti i vještina (opažanje djetetove spremnosti na suradnju s drugom djecom, tolerancije na frustraciju i emocionalno doživljavanje općenito), individualne i grupne razgovore s djecom (rješavanje problema vezanih za školu ili učenje, rješavanje pitanja discipline, prikupljanje informacija o djetetovoj prilagođenosti na život u skloništu i pomoć u prilagodbi na novu sredinu, poticanje socijalizacije, pomoć u prilagodbi na novonastalu obiteljsku situaciju, pomoć i podršku u prevladavanju posljedica izloženosti obiteljskom nasilju).

Kako je dio djece predškolske i školske dobi, psihologinja i socijalna radnica su pružale pomoć djeci u ispunjavanju školskih obveza (pomoć u izradi zadaće, pomoć u pripremi za školske ispite, pomoć u osmišljavanju rasporeda dnevnih aktivnosti djeteta).

Osnaživanje žena i njihove djece te nadilaženje trauma obiteljskog nasilja zahtijevalo je i posredovanje u njihovom međusobnom odnosu s izmijenjenom obiteljskom strukturom tako da je bilo potrebno pružiti pomoć majkama da razviju roditeljske vještine: uspostave autoritet (pitanja discipline, neposluha, određivanja granica, poticanja primjerenog i reduciranje neprimjerenog ponašanja), ovladaju aktivnostima ili vještinama primjerenima dobi djeteta i da potiču razvoj fine motorike kod djeteta.

Kao dopuna psihološkoj pomoći koja se pruža u Sigurnoj kući, žene i djeca su ovisno o potrebama i ozbiljnosti negativnih posljedica traume nasilja bile upućene psihijatru, odnosno dječjem psihijatru i drugim stručnjacima/kinjama specijaliziranima za rad s djecom po detektiranju razvojne poteškoće kod pojedinog djeteta.

Konačno, kako bismo našim korisnicama i njihovoj djeci omogućile kvalitetnije provođenje slobodnog vremena, stručni tim je poticao razvoj njihove kreativnosti, usvajanje novih vještina, suradnju, kvalitetne međuljudske odnose, timski duh te je provodio **radno-okupacijske aktivnosti te organizirano provođenje slobodnog vremena** u vidu radionica, igranja društvenih igara, uređivanja prostora u kojem borave i sl.

Izravnim radom sa preživjelim žrtvama obiteljskog nasilja suočavale smo se s manjkavostima zakonodavnog okvira i propustima institucija nadležnih za osiguravanje zaštite, procesuiranje

nasilja i pružanje podrške žrtvama te smo ih artikulirale u komunikaciji s Centrima za socijalnu skrb, ministarstvima, policijom i prosvjetnim ustanovama.

1.4. ZAGOVARANJE

Aktivno smo radile i na unaprjeđenju sustava podrške i kaznenopravnog sustava kroz zagovaranje za ratifikaciju Istanbulske konvencije kao obvezujućeg dokumenta kojim se osigurava dovoljan broj i geografski adekvatno distribuirana skloništa za žrtve rodno uvjetovanog nasilja po županijama, strože se kažnjavaju počinitelji rodno uvjetovanog nasilja, potiče se međusektorska suradnja radi učinkovitijeg procesuiranja kaznenih i prekršajnih djela i pružanja podrške žrtvama. Uzimajući u obzir i kontrareakcije inicijative „Istina o Istanbulskoj" organizirale smo i sudjelovale u javnim događanjima radi informiranja opće populacije i sprječavanja širenja lažnih vijesti.

Ususret Noćnom maršu za Dan žena u ponedjeljak, 3. ožujka, u suradnji s neformalnim feminističkim kolektivom **fAKTIV** organizirale smo tribinu „**Informiraj se, budi emancipiran/a: Što je zaista Istanbulska konvencija?**". Događaj je tematizirao Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, a na tribini su sudjelovale odvjetnica **Ines Bojić** ispred udruge B.a.B.e., aktivistkinja **Jelena Tešija** ispred feminističkog kolektiva fAKTIV te **Željka Borić**, koja je kroz svoje primjere desetogodišnjih sudskih borbi s domaćim pravosuđem i konačnom presudom u njezinu korist na Europskom sudu za ljudska prava ukazala na manjkavosti aktualnog sustava u suzbijanju i prevenciji nasilja prema ženama.

U ponedjeljak, 6. ožujka, prisustvovale smo **tematskoj sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjin**a **o Konvenciji Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji** u kojoj su **sudjelovali/e saborski/e zastupnici/e**, **predstavnici/e hrvatske Vlade**, **državnih institucija** nadležnih za pitanja zaštite ljudskih prava i **predstavnici/e nevladinog sektora** i **civilnih udruga**. Iako je predsjednik Odbora Milorad Pupovac otvorio sjednicu naglasivši kako Istanbulska konvencija daje višedimenzionalni pravni okvir za zaštitu žena od svih oblika nasilja, a nekoliko zastupnika/ca apeliralo da se izglasavanje zakona pusti u proceduru na Dan žena, državna tajnica u Ministarstvu demografije, obitelji, mladih i socijalne politike Margareta Mađerić nije

konkretizirala kada će Vlada u saborsku proceduru pustiti zakon o ratifikaciji Istanbulske konvencije.

Sudjelovale smo u **maršu na Međunarodni dan žena**, 8. ožujka kojim se uz ukazivanje na alarmantno stanje reproduktivnih i radnih prava žena, upozorilo i na nužnost hitne implementacije Istanbulske konvencije i bezuvjetne osude svih oblika rodno uvjetovanog nasilja.

Uz organiziranje i sudjelovanja u javnim događanjima koja su tematizirala rodno uvjetovano nasilje, **kontinuirano smo medijski istupale** kako bismo osvijestile javnost o raširenosti ovog problema, neadekvatnom kaznenopravnom tretmanu počinitelja i ukazale im na manjkavosti cjelokupnog sustava na štetu preživjelih žrtava nasilja. Uz podizanje svijesti, medijskim istupima nastojale smo artikulirati interese svih žrtava rodno uvjetovanog nasilja te im iskazati neupitnu podršku i informirati ih o postojećim mehanizmima zaštite i podrške.

Osvještavanje smo vršile i putem naše web stranice **babe.hr** i stranice **BaBe- Budi aktivna. Budi emancipiran.** na društvenoj mreži *Facebook* kao dodatnim prostorom gdje su građani i građanke gotovo svakodnevno prisutni te smo ih informirale o važnim dokumentima, strategijama i politikama, približavale im realnost rodno uvjetovanog nasilja i razotkrivale plasirane **lažne vijesti o Istanbulskoj konvenciji**.

1.5. EDUKACIJA

Nastavile smo i s edukativnim radom s učenicima i učenicima u svrhu prevencije i suzbijanja svih oblika nasilja, pogotovo rodno uvjetovanog nasilja. Povodom **Nacionalnog dana borbe protiv vršnjačkog nasilja**, koji se obilježava posljednje srijede u veljači, pripremile smo **niz radionica i edukacija** namijenjenih osnovnoškolcima i osnovnoškolkama pod nazivom **"Bori se - ili – bježi?.. ili?"**. Kroz interaktivne radionice s učenicima i učenicama osmog razreda OŠ Julija Klovića 28. veljače i OŠ Ljubljanica u petak 2. ožujka te učenicima/ama šestog razreda OŠ Voltino u utorak 6. ožujka, uspjele smo usmjeriti učenike/ce da kritičkim razmišljanjem dođu do zaključka kako nijedan oblik nasilja nije opravdan, a putem inkluzivnih aktivnosti potaknule smo djecu na nenasilan način razmišljanja i empatiju. Također, pokušale smo ih osvijestiti o nejednakim mogućnostima u društvu te im razviti razumijevanje za moguće posljedice koje pojedinac/ka može imati zbog pripadnosti određenoj manjini ili društvenoj skupini. Radionicama je prisustvovalo ukupno 45 učenika i učenica.

Uoči **Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama**, 23. studenog smo održale smo **radionicu "Znaš li prepoznati seksizam?"** učenicama i učenikom Gimnazije Tituša Brezovačkog i III Gimnazije. Radionicom se željelo poučiti učenike/ce prepoznati seksizam u medijima i oglašavanju kao područjima koji kroz stereotipne prikaze žena i muškaraca doprinose održavanju rodno uvjetovanog nasilja, a kojima smo kroz reklame i novinske članke svakodnevno izloženi. Radionica je rezultat suradnje s **Centrom za kazalište potlačenih POKAZ** koji kroz svoje djelovanje promovira *kazalište potlačenih* i pokazuje inovativnost Augusta Boala u korištenju dramskih elemenata pri poučavanju i učenju. Pod vodstvom izvrsne **Josipe Lulić**, dugogodišnje praktičarke i teoretičarke, prigodno odabranom metodom novinskog kazališta, srednjoškolci/ke su se u opuštenoj atmosferi dvorane Kuće ljudskih prava na kreativan način bavili ovom ozbiljnom društvenom tematikom. U radionici je sudjelovalo 11 učenika/ca.

Tri dana, 23., 26. i 27. studenog 2018. godine, **u suradnji s Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije** i **Udrugom žena Vukovar**, u prostorijama Europskog doma Vukovar održale smo **3 edukativne radionice** „**Nasilje u vezama**“, u kojima su sudjelovali/e učenici i učenice Gimnazije Vukovar, Tehničke škole Nikole Tesle i Ekonomske škole Vukovar. Cilj radionica bio je, osim progovaranja o toj

osjetljivoj temi i razmjene iskustava i mišljenja, informirati mlade o različitim vidovima nasilja, kako prepoznati nasilje u vezi, koje su posljedice te koji su osobni i pravni mehanizmi zaštite i sankcioniranja istog.

S ciklusima edukativnih i kreativnih radionica nastavljamo i u 2019. godini u sklopu projekta „**Lajkaj različitost, šeraj toleranciju!**“ kojeg je financijski podržalo **Ministarstvo znanosti i obrazovanja** na Natječaju za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2018./2019. Cilj projekta je omogućiti djeci i mladima da steknu znanja o vršnjačkom nasilju i usvoje vještine nenasilnog rješavanja sukoba. U partnerstvu s **OŠ Mijat Stojanović Babina Greda** i **Tehnička škola Županja**, a uz potporu **Grada Županje** i **Vukovarsko-srijemske županije** bit će održano **14 edukativnih i četiri kreativne** radionice u **2 osnovne** i **2 srednje škole** na području Vukovarsko-srijemske županije. Po završetku ciklusa radionica, likovni i pisani radovi učenika/ca na temu vršnjačkog nasilja, nenasilja i tolerancije će biti izloženi na izložbi u Vukovaru i u Županji, a najbolje radove očekuju i vrijedne nagrade.

1.6. SURADNJA S INSTITUCIJAMA

Suradnju s državnim institucijama smo održavale kroz sastanke, tematske sjednice i konferencije na kojima smo iz pozicije stručnjakinja za rodno uvjetovano nasilje predstavljale probleme s kojima se susrećemo u radu s preživjelim žrtvama nasilja te ukazivale na uočene manjkavosti sustava s prijedlozima za njegovo unaprjeđenje.

Dana 19. rujna 2018. godine, prisustvovale smo tematskoj 24. sjednici **Odbora za ravnopravnost spolova** na temu „**Nasilje nad ženama s invaliditetom – specifičnosti i mogućnosti suzbijanja**“. Tematska sjednica održala se u suradnji s **Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom**, a povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama.

Po stupanju Istanbulske konvencije na snagu 1. listopada, surađivale smo s nadležnim institucijama radi što kvalitetnije implementacije koja je pred nama. 30. listopada smo se **sastale s ministricom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Nadom Murganić i ostalim predstavnicima/ama pružatelja usluga smještaja žrtvama nasilja u**

obitelji. Cilj sastanka bio je potaknuti raspravu o programima koji se provode, mogućnostima unaprjeđenja stručnog rada svih pružatelja usluga smještaja za žrtve nasilja u obitelji, broju potrebnih mjesta u skloništima te o drugim pitanjima koja su važna za rad skloništa. U nešto više od dva sata spomenuta su brojna relevantna pitanja kao što je pokretanje besplatne SOS linije za žene žrtve nasilja prema standardima Istanbulske konvencije, usklađivanje Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji i Istanbulske konvencije, osnivanje skloništa za žene žrtve nasilja u preostalih 7 županija i dr.

22. studenog sudjelovale smo na **okruglom stolu** u organizaciji **Udruge žena Vukovar**, namijenjenom razvijanju i unapređivanju multisektorske suradnje svih institucija koje se u svom radu susreću s problematikom nasilja nad ženama. Na okruglom stolu sudjelovalo je **17 predstavnika/ca udruga, ustanova i organizacija s područja Grada Vukovara.**

Idući dan, voditeljica naše Sigurne kuće Vukovarsko-srijemske županije, na Pravnom fakultetu u Osijeku sudjelovala je kao izlagačica na panel raspravi **"Provedba konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji"** s temom **"Skloništa za žene žrtve nasilja - izazovi i nove mogućnosti"**. Raspravu je organizirala **Ženska udruga "Izvor"** iz Tenje, u suorganizaciji s **Pravnim fakultetom Osijek**, **Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Grada Osijeka** i **Županijskim timom za prevenciju nasilja u obitelji i nasilja nad ženama**.

30. studenog 2018. godine, voditeljica našeg skloništa, ujedno i članica Povjerenstva za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije sudjelovala je na prigodnoj sjednici održanoj u vijećnici Vukovarsko-srijemske županije na temu **"Multisektorska suradnja i provedba Istanbulske konvencije"** jer ona predstavlja važan okvir za učinkovitiju

međuresornu suradnju i implementaciju politika koje će sadržavati mnoštvo mjera koje trebaju poduzeti različiti dionici i tijela, a koje nude potpuni odgovor na nasilje nad ženama. Tom prilikom, s obzirom na to da je Sigurnu kuću Vukovarsko-srijemske županije prije točno 10 godina osnovala udruga B.a.B.e. u suradnji i uz potporu Vukovarsko-srijemske županije, skromno je obilježen jubilej te smo Povjerenstvu prezentirale prikaz rada našeg skloništa u proteklih deset godina.

Unatoč stupanju Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji 1. listopada, protivnici/e Konvencije okupljeni/e u građanskoj inicijativi „Istina o Istanbulskoj" nisu odustajali od raspisivanja referenduma kojim bi se ona opozvala te su po utvrđivanju nedovoljnog broja prikupljenih potpisa u Ministarstvu uprave, odnosno u Agenciji za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama, zatražili/e uvid u potpise birača koji su proglašeni nevažećima, to jest neispravnima. U sklopu uvida, u prostorima APIS IT d.o.o., održan je **sastanak 26. studenog** na kojem smo u funkciji promatrača sudjelovale kao udruga civilnog društva, a nazočili su predstavnici/e **Ministarstva uprave**, **Ministarstva unutarnjih poslova**, **Agencije za zaštitu osobnih podataka**, **Državnog izbornog povjerenstva** uz **predstavnike/ce inicijative** i ostale **predstavnike/ce udruga civilnog društva**. S obzirom na to da tražitelji uvida nisu to pravo htjeli/e ostvariti, sam uvid nije održan.

1.7. MEĐUNARODNA SURADNJA

Zagovaranje za hitnu i kvalitetnu implementaciju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji kao spregu programa *Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja*, *Rodna ravnopravnost* i *Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera* provodile smo i surađivanjem, razmjenom znanja i provođenjem kampanja na europskoj razini.

Udruga B.a.B.e. članica je mreže **Women Against Violence Europe (WAVE)**. U ožujku smo potpisale novi ugovor kojim smo se obvezale provoditi aktivnosti koje uključuju angažiranje i educiranje mladih o nasilju prema ženama i djevojčicama, promoviranje važnih poruka sadržanih u Istanbulskoj konvenciji te stvaranje pritiska na donositelje/ice odluka za održavanje i poboljšanje financiranja naših usluga na stabilan i održiv način.

U sklopu ovog ugovora provodile smo i **StepUp! kampanju** čije smo koordinatorice za područje Republike Hrvatske. Objavile smo poziv za mlade ambasadore/ice koji/e će raditi na osvještavanju o problemu rodno uvjetovanog nasilja prema ženama i promovirati ženska prava na europskoj razini. Nakon dva kruga razgovora, kao WAVE ambasadorice odabrane su i dvije djevojke iz Hrvatske.

Obilježile smo i Međunarodni dan mira tako što smo snimile prigodni video u kojem čitamo 22. članak Istanbulske konvencije. Video je potom objavljen na relevantnim web stranicama i društvenim mrežama. Objavile smo i poziv za mlade grafičke umjetnike/ce za kreiranje akcijske junakinje u formi stripa koji je rezultirao objavom brošure s radovima umjetnica s područja cijele Europe.

20. i 21. studenog sudjelovale smo na treningu u Beču pod nazivom "**Implementacija Istanbulske konvencije na nacionalnom i europskom nivou**" gdje smo učile iz iskustava organizacija civilnog društva koje sudjeluju u provedbi Konvencije u svojim zemljama. U treningu su sudjelovale 22 sudionice iz 18 država.

1.8. MEĐUNARODNI PROJEKTI

Uz sve navedene aktivnosti koje smo realizirale u sklopu nacionalnih projekata, provodile smo/provodimo i **3 međunarodna projekta** kao nositeljice ili partnerice kojima je cilj **unaprijediti sustav podrške za žrtve nasilja** kroz osposobljavanje stručnjak(inj)a koji/e izravno rade sa žrtvama i poticanje međusektorske suradnje u skladu s mjerama propisanim Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Izrazito smo ponosne na navedene projekte s obzirom na njihov obuhvat, kompleksnost, značaj za žrtve nasilja i na činjenicu da njima proaktivno utječemo na sustav podrške.

Projekt „**HELPLINE**“ financiran programom Europske komisije **Rights, Equality and Citizenship (REC)**, čija smo nositeljica, započeo je s implementacijom 1. studenog 2018. godine. Partneri su **Policijska Akademija**, **Pravosudna Akademija**, **Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske**, **Udruga za podršku žrtvama i svjedocima** i **Institute for Labour and Family Research** iz Slovačke. Projektnim aktivnostima nastojat ćemo unaprijediti sustav podrške za žrtve nasilja poticanjem multidisciplinarne suradnje stručnjaka i stručnjakinja iz različitih institucija kao osnove za podizanje njihovih kapaciteta te kapaciteta osoba koje direktno rade sa žrtvama i utemeljenje nacionalne SOS linije putem koje će se pružiti emocionalna podrška i primarna pravna informacija ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja. Kroz suradnju 80 sudskih praktičara/ki i policijskih službenika/ca, 32 djelatnika/ca sustava za socijalnu skrb, 48 branitelj(ic)a ljudskih prava, 32 zdravstvenih radnika/ca i 6 stručnjak(inj)a za rodnu ravnopravnost razvit će se prijedlog javne politike usklađene s direktivama Europske unije. Bazu prijedloga javne politike, priručnika za stručnjake, treninga i protokola za postupanje činit će rezultati provedene analize i istraživanja, studijsko putovanje te fokus grupe. Radionicama i treninzima će se osposobiti 48 volontera/ki koji/e će volontirati na SOS liniji, a provedbom javne kampanje će se utjecati na podizanje javne svijesti i na promjenu diskriminatornih stavova i obrazaca ponašanja.

Projekt „**VIVIEN**“, financiran programom Europske komisije **Rights, Equality and Citizenship (REC)**, čija je nositeljica talijanska udruga **Giolli Società Cooperativa Sociale**, započeo je s implementacijom 1. studenog 2018. godine. Ovaj međunarodni edukativni projekt provodimo kao partnerice u suradnji s **Associazione Centro Antiviolenza di Parma**

(Italija), **Eyes 4 Pawes** (Bugarska) i **Sv Kiril i Methodij** (Bugarska) te sveučilištima **Università degli Studi di Parma** (Italija) i **SAMK - Satakunta University of Applied Sciences** (Finska). Ciljevi projekta su: sustavno unapređivati kompetencije, znanja i vještine profesionalaca (policije, pravosudnog sustava, obrazovnog sustava, sustava zdravstva, socijalne skrbi i organizacija civilnog društva) koji rade sa ženama žrtvama nasilja, unaprjeđenje procedura i postupanja unutar institucija te poticanje kvalitetne međusektorske suradnje, dokidanje sekundarne viktimizacije žrtava i uklanjanje stereotipa, educirati profesionalce kako bi na adekvatan način reagirali u slučajevima nasilja prema ženama, unaprjeđenje kompetencija budućih profesionalaca unutar sustava i razviti modele za podizanje kompetencija profesionalaca prenosivih u druge zemlje. Projektnim aktivnostima poput istraživanja, kreiranja posebne metodologije za treninge, edukacije i sastanke, forum teatra, supervizije i javnih događanja nastojat će se obuhvatiti više od 500 profesionalaca u četiri zemlje.

U studenom i prosincu provodile smo projekt **„Hand in hand for victims of gender-based violence“** koji je financiran sredstvima **Human Rights House Foundation**. U okviru projekta "Hand in hand for victims of gender-based violence" uspostavljena je suradnja s Kućom ljudskih prava Erevan te su razmijenjena znanja i iskustva sa stručnjakinjama feminističke udruge **Women's Resource Center of Armenia** koje također izravno rade sa žrtvama rodno uvjetovanog nasilja. Cilj projekta je uz umrežavanje i podizanje kapaciteta stručnjakinja za što kvalitetniji rad sa preživjelim žrtvama svih oblika rodno uvjetovanog nasilja bio analizirati postojeće zakonodavne i institucionalne okvire u Armeniji i Hrvatskoj, mapirati sve ključne aktere u sustavu podrške žrtvama nasilja te razraditi zagovaračku strategiju za ratifikaciju Istanbulske konvencije u Armeniji kako bi se unaprijedio postojeći sustav. U sklopu projekta provedeno je 15 sastanaka sa predstavnicima/ama institucija i udruga civilnog društva u Zagrebu i Erevanu, 2 radionice analize ključnih dionika te je izrađena zagovaračka strategija.

2. RODNA RAVNOPRAVNOST

Problemima proizašlima iz neprovođenja rodne ravnopravnosti kao načela kojim se unutar svih društvenih institucija kao što su obitelj, obrazovanje, rad, politika, zdravlje i kultura osiguravaju temeljna ljudska prava neovisno o rodu osobe bavile smo se u okviru programa *Rodna ravnopravnost*[7].

S obzirom na generalno nepoznavanje samog načela rodne ravnopravnosti ili nespremnosti na njegovu primjenu u razvijanju javnih politika unutar državnih institucija s jedne strane, a potom i neosviještenost samih građana i građanki Republike Hrvatske o značenju pojma koja za sobom povlači i neprepoznavanje rodne diskriminacije, naše djelovanje je bilo usmjereno prema informiranju i osvještavanju, razbijanju usađenih stereotipa među građanima/kama i zagovaranju kroz suradnje s organizacijama civilnog društva u Hrvatskoj, ali i na području cijele Europe.

2.1. RODNO OSVJEŠTAVANJE

Osvještavanje o rodnoj ravnopravnosti, odnosno razbijanje stereotipa i ustaljenih diskriminatornih percepcija i stavova na temelju roda kontinuirano vršimo na stranici **BaBe- Budi aktivna. Budi emancipiran.** na društvenoj mreži *Facebook* kao javnim prostorom u koji možemo svakodnevno intervenirati i izlagati građane i građanke primjerima emancipiranih osoba, građanskih inicijativa koje idu u smjeru rodne ravnopravnosti i primjerima dobre prakse u drugim zemljama.

Jedan takav primjer je inicijativa pokrenuta na portalu **srednja.hr** za osiguravanje besplatnih menstrualnih higijenskih potrepština u sklopu višeg i visokog školstva Republike Hrvatske potaknuta primjerom dobre prakse u Škotskoj, a na koju se nadovezala rasprava o smanjenju stope na porez na dodanu vrijednost ili njenom ukidanju.

[7] Provođenje aktivnosti u okviru ovog programa (su)financirala je:

- **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva** institucionalnom podrškom

U sklopu ***kampanje 16 dana aktivizma*** koja se provodi na globalnoj razini u periodu između Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama 25.studenog i Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca, u suradnji sa **Seksizam naš svagdašnji (Centrom za građanske inicijative Poreč)** izradile smo **edukativni kviz „Znaš li prepoznati seksizam?"** kao nadopunu istoimene radionice sa srednjoškolcima koja je održana u suradnji s Centrom za kazalište potlačenih POKAZ. Kvizom se nastojalo ukazati na raširenost seksizma kao oblika rodne diskriminacije u medijima, oglašavanju i popularnoj kulturi i pritom educirati građan(k)e kako prepoznati seksizam u svakodnevici te kome ga prijaviti. Kampanja je također doprinosila prevenciji rodno uvjetovanog nasilja s obzirom na to da su stereotipi u intimnim odnosima osnova i „okidači" za nasilje. (vidi poglavlje Rodno uvjetovano nasilje, potpoglavlje Edukacije)

Medijski smo istupale i prokazivale seksističke izjave državnih uglednika i uglednica gostovanjima u televizijskim i radijskim emisijama, izjavama za tiskane medije i internetske portale, ali i medijskim priopćenjima na našim web stranicama **babe.hr**. O angažmanu u promoviranju rodne ravnopravnosti najviše govore podaci o **141 pojavljivanju u medijima**, **198 objava** na Facebook stranici, od kojih su neke dosegle do nekoliko tisuća ljudi, **60 objava** na mrežnim stranicama udruge koje je u protekloj godini pogledalo ukupno **130 325 osoba**.

2.2. SURADNJE NA ZAGOVARANJU NA NACIONALNOJ RAZINI

Zagovaranje za ženska prava koja proizlaze iz rodne ravnopravnosti ostvarivale smo uspostavljanjem novih i nastavkom prethodno ostvarenih suradnji s državnim institucijama, predstavnicima/ama međuparlamentarnih agencija, organizacijama civilnog društva, visokoobrazovnim ustanovama te poslovnim sektorom.

7. veljače 2018. godine u Kući Europe u organizaciji **Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (CESI)** i **Francuskog veleposlanstva u Hrvatskoj** odazvale smo se pozivu na **konferenciju „Usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života: Kako unaprijediti profesionalnu jednakost između muškaraca i žena u našim današnjim europskim društvima?"**. Uz izlaganja Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova na temu pomirenja profesionalnog i privatnog života i sveučilišnih profesora Jean i Nicole Gadrey, CESI su

predstavile najbolje prakse prepoznate u Hrvatskoj, Španjolskoj i Grčkoj, a ženska grupa Karlovac „KORAK“ nas je upoznala s uslugom čuvanja djece namijenjenoj osobama koje su u potrazi za poslom. Raspravljalo se o atipičnom ili nefleksibilnom radnom vremenu, nedostatku prilagođenog modela čuvanja djece, promjenama u obiteljskoj strukturi, nejednakoj raspodjeli obiteljskih obveza koje sprečavaju žene da ostvare ravnopravnost s muškarcima na tržištu rada.

Prethodno uspostavljenu suradnju s UN-om na području rodne ravnopravnosti i rodno uvjetovanog nasilja nastavile smo sastankom s predstavnicom grupe istočnoeuropskih država u **Radnoj skupini UN-a o diskriminaciji žena u zakonima i praksi**, **Ivanom Radačić** i **posebnom izvjestiteljicom UN-a o nasilju nad ženama**, **Dubravkom Šimonović**. U dvorani Kuće ljudskih prava Zagreb, 19. veljače, s drugim ženskim i feminističkim udrugama civilnog društva razgovarale smo o izazovima s kojima se svakodnevno susrećemo u radu na ostvarivanju rodne ravnopravnosti, a Radačić i Šimonović su nam po predstavljanju povjerenih mandata iskazale otvorenost za suradnju. Podsjetile su nas i na mehanizme za zaštitu ljudskih prava kojima raspolaže UN, približile su nam raspoložive komunikacijske procedure te nas usmjerile kako strateški globalno djelovati da bi se unaprijedila zaštita ženskih prava i promovirala rodna ravnopravnost.

Uoči Dana žena, 7.ožujka, u zagrebačkom Kaptol Boutique Cinema, sudjelovale smo na **konferenciji** o rodnoj ravnopravnosti na radnom mjestu pod nazivom „**Ravnopravnost je bolja za sve**“ u organizaciji **IKEA Hrvatska**. Konferencija je tematizirala rodnu ravnopravnost na tržištu rada i mogućnostima suradnje poslovnog i javnog sektora u unaprjeđenju postojećih uvjeta rada za žene. Kroz uvodne govore i panel diskusiju problematizirana su pitanja vezana za jednake mogućnosti zapošljavanja, napredak u karijeri te jednake plaće za žene i muškarce. Govorilo se i o važnosti rodno ujednačenih organizacija za pozitivne poslovne rezultate organizacija i društva u cjelini te su predstavljeni rezultati istraživanja o percepciji Zagrepčana i Zagrepčanki o radnim pravima muškaraca i žena u Hrvatskoj koje je provedeno tijekom veljače 2018. godine.

Sudjelovale smo na **tribini** „**Žene i mediji u Hrvatskoj**“ koja je održana 9.ožujka u Novinarskom domu u organizaciji **Ureda Europskog parlamenta u Hrvatskoj** u partnerstvu s **Hrvatskim novinarskim društvom**. U raspravi su sudjelovali hrvatski zastupnici u

europskom parlamentu Marijana Petir i Tonino Picula, ravnateljica HINA-e Branka Gabriela Vojvodić te urednica i direktorica Informativnog programa Nove TV Ksenija Kardum. Tribina je organizirana povodom **Izvješća Europskog parlamenta o rodnoj ravnopravnosti u medijskom sektoru u EU-u** u kojem se navodi slaba zastupljenost žena u javnim medijima u EU-u i na visokim strateškim, operativnim položajima i u upravnim odborima te još gori položaj medijskih radnica u privatnim medijskim organizacijama.

Uspostavile smo suradnju s **Pučkom pravobraniteljicom** kao referentna točka za područje rodne ravnopravnosti u sklopu **Mreže anti-diskriminacijskih kontakt točaka**. Suradnja je uspostavljena temeljem raspisanog javnog poziva na suradnju udruga civilnog društva na kojem smo odabrane uz **Centar za građanske inicijative Poreč**, **Centar za mir**, **nenasilje** i **ljudska prava Osijek**, **Centar za mirovne studije**, **Festival suvremenog židovskog filma Zagreb**, **Udrugu za ljudska prava i građansku participaciju PaRiter** iz Rijeke, **Informativno pravni centar** iz Slavonskog Broda, **Projekt građanskih prava Sisak**, **SOS Rijeka – Centar za nenasilje i ljudska prava** iz Rijeke, **Srpsko narodno vijeće - Nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH** i udrugu **Status M**, a potvrđena je potpisivanjem sporazuma u Uredu pučke pravobraniteljice u Zagrebu 9.ožujka. Nakon predstavljanja institucije i njezinih ovlasti uz međusobno predstavljanje aktivnosti odabranih udruga, razvijale smo plan zajedničkih aktivnosti u budućnosti.

Rad na suzbijanju rodne diskriminacije smo nastavile pravnim informiranjem i savjetovanjem diskriminiranih žena kroz Pravno savjetovalište i izvještavanjem o uočenim povredama ženskih ljudskih prava. Analizom svih slučajeva, mapirale smo **50 slučajeva diskriminacije** te smo uputile **27 predstavki nadležnim tijelima** i **2 zahtjeva Europskom sudu za ljudska prava** vezano uz navedene povrede. Institucionalna diskriminacija zabilježena je u radu djelatnika/ca Centara za socijalnu skrb i policijskih dužnosnika/ca. O svemu smo izvijestile i Pučku pravobraniteljicu u godišnjem izvješću u sklopu Mreže anti-diskriminacijskih kontakata.

30. studenog sudjelovale smo na „**Konferenciji o nasilju nad starijim ženama**“ na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Konferenciju je organizirala **udruga Vidra** u suradnji s **Centrom za ženske studije Sveučilišta u Rijeci** kako bi problematizirala sustavnu diskriminaciju starijih žena, odnosno institucionalno nasilje nad ženama starije dobi.

Predstavljeni su rezultati „Istraživanja o obiteljskom psihičkom nasilju nad starijim ženama“ udruge Vidra te su izložena multidisciplinarna predavanja stručnjak(inj)a iz Centra za ženske studije Filozofskog fakulteta u Rijeci, **Centra za socijalnu skrb Pula**, **Ministarstva unutarnjih poslova** (Policijska uprava Primorsko-goranska), **udruge U.Z.O.R.**, **Matice umirovljenika grada Rijeke**, **Medicinske škole u Rijeci**, **Fakulteta zdravstvenih studija** uz koje je izlagala i naša psihologinja. Raspravljalo se o obiteljskom nasilju, perspektivama starijih građanki i javnim politikama koje se odnose na rodnu ravnopravnost te se uvidjela nužnost daljnjeg povezivanja raznih institucija i udruga.

2.3. SURADNJE NA ZAGOVARANJU NA MEĐUNARODNOJ RAZINI

Nastavile smo razmjenjivati znanja i iskustva sa stručnjakinjama i aktivistkinjama za ženska prava te učiti iz dobrih praksi u području rodne ravnopravnosti uspostavljenima u drugim državama.

Sudjelovale smo na **62. sjednici UN-ove Komisije o statusu žena** (CSW 62) održanoj od 12. do 18. ožujka 2018. Na tom najvećem svjetskom godišnjem okupljanju na temu rodne ravnopravnosti i prava žena sudjelovalo je više od **4.300 predstavnika/ca** iz više od **600 organizacija civilnog društva** i **170 država članica UN-a**, što je bio velik porast broja sudionica/ka u odnosu na prethodne godine i pokazatelj porasta interesa za prava djevojaka i žena.

Vodeća tema sjednice bili su izazovi u ostvarivanju rodne ravnopravnosti te osnaživanje žena i djevojčica u ruralnim područjima, a tema ponovljene rasprave je bilo sudjelovanje i pristup žena medijima, informacijama i komunikacijskoj tehnologiji kao instrumentima napretka i osnaživanja. Istaknute teme zasebnih rasprava bile su dobre prakse u osnaživanju žena i

djevojaka kroz pristup obrazovanju, infrastrukturi, tehnologiji i hrani, osnaživanje kroz prevenciju rodno uvjetovanog nasilja, pristup pravdi, socijalnim uslugama i zdravstvenoj zaštiti, širenje suradnje, implementacija Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje.

Predstavnica udruge B.a.B.e. sudjelovala je na plenarnoj sjednici, kao i na brojnim popratnim događanjima od kojih se posebno ističe sudjelovanje na događaju **„Spotlight initiative to end violence against women and girls“** na kojem su kao govornici sudjelovali posebna izvjestiteljica UN-a za nasilje nad ženama, **Dubravka Šimonović** i **Neven Mimica**, povjerenik za međunarodnu suradnju i razvoj u Europskoj komisiji. Jedna od vodilja izlaganja bilo je prepoznavanje diskriminacije i osiguravanje učinkovitih politika i programa za suzbijanje nasilja. Neven Mimica je naglasio da je nasilje nad ženama jedan od najtežih oblika povrede ljudskih prava, dok je Dubravka Šimonović istaknula važnost međunarodnih tijela kojima treba prijavljivati nasilje i njihovu dužnost da reagiraju na temelju zaprimljenih prijava.

Osim na spomenutim događanjima, sudjelovale smo i na brojnim neformalnim sastancima s predstavnicama nevladinih organizacija na kojima su glavne teme bile razmjene iskustava u svakodnevnom radu te promicanje i uspostavljanje suradnje na postojećim i budućim projektima. Na kraju godišnjeg okupljanja, države članice UN-a postigle su sporazum u kojem je naglašena potreba za hitnim postupanjem u smjeru osnaživanja i podrške ženama u ruralnim područjima među kojima su i one koje žive u krajnjem siromaštvu.

Voditeljica programa *Rodna ravnopravnost* je sudjelovala na „**Beogradskom sigurnosnom forumu**“ koji se održao od 17. do 19. listopada 2018. godine. Beogradski sigurnosni forum jedno je od najvažnijih događanja na području Balkana u sklopu kojeg ključni/e akteri/ce raspravljaju o vanjskim poslovima i sigurnosnoj politici na Balkanu, ali i u Europi. Ove godine smo im se pridružile i sudjelovale na **panelu** pod nazivom "**Why more women**" koji je problematizirao žensku perspektivu u politici. Suglasile smo se s ostalim govornicima/ama panela oko važnosti participacije većeg broja žena u procesu donošenja odluka, posebno jer se takva praksa pokazala iznimno pozitivnom za prosperitet zemalja koje ju provode.

Tijekom održavanja ovog regionalnog događanja uključile smo se u **inicijativu** "**Žene Balkana za novu politiku**" i sudjelovale na sastanku kao predstavnice civilnog sektora iz

Hrvatske prilikom kojeg smo podijelile naša iskustva i viđenje trenutne situacije u Hrvatskoj po pitanju ženskih prava i ostalih strateških problema te smo se aktivno uključile u dogovor o prioritetima i daljnjoj strategiji djelovanja Inicijative.

2.4. REPRODUKTIVNA PRAVA I ZDRAVLJE ŽENA

Pitanja vezana za reproduktivna prava i reproduktivno zdravlje žena posljednjih nekoliko godina su predmetom gorljivih rasprava koje se vode između ljudskopravaških i feminističkih udruga civilnog društva s jedne strane i konzervativnih udruženja, najčešće vjerskih zajednica i politički eksponiranih pojedinaca i pojedinki s druge strane. Najkontroverznije pitanje je vezano za prava žena na odlučivanje o vlastitom tijelu i planiranju majčinstva što unatoč važećem Zakonu o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece iz 1978. i dalje izaziva negodovanje i otpor te preispitivanje od strane oponenata slobodi odlučivanja. Odbacivanje ljudskih prava žena koje prati duboka tabuiziranost gotovo svih tema koje se dotiču reproduktivnog zdravlja žena, sustavan je i duboko ukorijenjen problem koji je zadnjih nekoliko godina dobio zamah te postao trend u mainstream političkim krugovima. U takvom političkom kontekstu, bez građanskog opismenjavanja te bez uvođenja sustavnog seksualnog odgoja i obrazovanja u obrazovni sustav, stvorio se iracionalni strah i zazor te je prostor reproduktivnog zdravlja građana/ki Republike Hrvatske i praksi unutar sustava javnog zdravstva nedovoljno istražen i skriven od očiju javnosti.

Kršenja prava pacijentica o kojem smo pisale u uvodu jedan je od primjera negativnih praksi koje se slijedom takvog političkog konteksta odvijaju i razvijaju. Masovnost takvog institucionalnog reproduktivnog nasilja i progovaranja o istom odrazila se i u strukturi korisnica *Pravnog savjetovališta* koje su nas kontaktirale tražeći pravne informacije i savjete o mogućnostima prijave i pravnog procesuiranja takvog liječničkog postupanja. Na temelju prethodno ostvarene suradnje s udrugom **RODA-Roditelji u akciji**, po informiranju, upućivale smo žrtve tog oblika institucionalne diskriminacije da im se priključe s obzirom njihovu specijaliziranost i stručnost upravo u tom polju čiji je vrhunac bila **javna kampanja „Prekinimo šutnju“** i izrada prijedloga **Akcijskog plana za zdravlje žena** u svrhu unaprjeđenja reproduktivnog zdravlja žena i suzbijanja reproduktivnog nasilja.

Rasprostranjenost i inovativnost ultra konzervativnih udruga u djelovanju na ukidanju ženskih reproduktivnih prava, zahtijevala je združeno djelovanje ženskih i feminističkih udruga na nacionalnoj razini i usvajanje novih znanja te razmjenu iskustava s međunarodnim organizacijama kako bi se ta prava zaštitila.

Iz navedenih razloga, uključene smo u rad **Platforme za reproduktivna prava**, neformalne inicijative koja pravovremeno i adekvatno odgovara na prijetnje reproduktivnim pravima žena i medijski istupa upozoravajući na iste. Kao organizacija smo u protekloj godini sudjelovale na 3 sastanka Platforme koja su održana 6., 18. i 27. rujna kada je organiziran javni događaj nazvan **Marš solidarnosti: Glasno o pobačaju**. Maršem se željelo dati podršku svim ženama koje su imale iskustvo ili su pred odlukom o induciranom prekidu trudnoće, a koje su pod rizikom društvene stigmatizacije te detabuizirati pobačaj kao takav. Drugi bitan aspekt ovog marša je ukazati na društveno-političke procese i interese pojedinih društvenih grupa u narušavanju kvalitete javnog zdravstva i zdravstvenih usluga s fokusom na zdravstvene servise koje pružaju usluge prekida trudnoće. Sam Marš je održan 29. rujna povodom **Međunarodnog dana sigurnog pobačaja** 28. rujna kojeg ljudskopravaške organizacije simbolično obilježavaju kako bi ukazale na nedostupnost i negativne posljedice zabrana i restrikcija slobodnog odlučivanja o prekidu trudnoće.

Razvijale smo i svoja znanja i vještine na području zagovaranja za reproduktivna prava žena sudjelovanjem u treningu međunarodne mreže ženskih organizacija **ASTRA- Central and Eastern European Network for Sexual and Reproductive Health and Rights**. Trening je održan 23. i 24.travnja u suorganizaciji s feminističkom udrugom civilnog društva CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje), a tema radionica koje

su održane u sklopu ovog treninga je bilo korištenje međunarodnih instrumenata i mehanizama za zagovaranje ljudskih prava. Stručnjaci i stručnjakinje iz Inicijative za seksualna prava i Međunarodne koalicije za žensko zdravlje su podijelili s nama svoja znanja i iskustva te su uvažili upućene prijedloge za daljnju suradnju.

3. LJUDSKA PRAVA I GOVOR MRŽNJE

Rad na poštivanju ljudskih prava općenito, kao i na zagovaranju za ostvarivanje rodne ravnopravnosti i suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja u Hrvatskoj svrha je programa *Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera*[8]. Kršenje ljudskih prava u različitim područjima se detektiralo izravnim radom s osobama u sklopu aktivnosti drugih programa koje smo potom dalje razrađivale i artikulirale kroz suradnju s drugim organizacijama civilnog društva na nacionalnoj i međunarodnoj razini, suradnju s institucijama te sa stručnjacima i stručnjakinjama, policy analitičarima/kama s kojima smo analizirale postojeći zakonodavni okvir, pratile provođenje postojećih mjera i razvijale preporuke za njihovo unaprjeđenje ili donošenje novih.

S druge strane, zagovaranje smo provodile i kroz pravno savjetovanje i zastupanje korisnika/ca *Pravnog savjetovališta* kako bismo uz zaštitu njihovih ljudskih prava ukazale na diskriminatorne prakse unutar sistema državnih institucija. Ovdje možemo naglasiti da su **uspješno okončana 2 slučaja** pred **Europskim sudom za ljudska prava** koje je vodila naša pravna savjetodavka Ines Bojić, a u kojima su utvrđene povrede Europske konvencije o ljudskim pravima.

3.1. PRAVNO ZASTUPANJE PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Nizom pravnih savjetovanja i pruženih pravnih asistencija obitelji D. Č.-a, naš pravni tim je uočio nedostatak materijalnih i procesnih jamstava u vezi s njegovim prisilnim smještajem u psihijatrijskoj bolnici te je 4. studenog 2015. godine pokrenuo postupak pred Europskim sudom za ljudska prava pritužujući se temeljem članka 5. Europske konvencije pri čemu ga je **zastupala odvjetnica Ines Bojić**, dugogodišnja pravna savjetnica udruge B.a.B.e. Dana 10. siječnja 2019. godine donesena je presuda kojom je utvrđeno kako je došlo do **povrede članka 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda**. U presudi se navodi da

[8] Provođenje aktivnosti u okviru ovog programa (su)financirala je:

- **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva** institucionalnom podrškom

je u postupku tijekom kojeg se odlučivalo o produženju prisilnog smještaja u psihijatrijskoj bolnici, unatoč činjenici da je stranka odabrala odvjetnika, sud po službenoj dužnosti imenovao drugu odvjetnicu koja se u postupku ponašala kao pasivni promatrač. Tijekom trajanja cijelog postupka, navedena odvjetnica se niti jednim podneskom nije obratila sudu, niti se u bilo kojem drugom trenutku protivila prijedlogu za prisilnu hospitalizaciju. Istovremeno, sud pred kojim je vođen postupak, nije poduzeo ništa po pitanju osiguranja efektivnog zastupanja, nije informirao stranku o pravima u postupku, na bilo koji način razmotrio mogućnost njenog osobnog sudjelovanja na ročištu u postupku, niti uključio članove obitelji koji su se u ranijim fazama postupka protivili produženju prisilnog smještaja. **Presudu smatramo vrijednim doprinosom zaštite osoba s duševnim smetnjama i opomenom zbog formalnog, umjesto efektivnog pristupa u zaštiti njihovih temeljnih prava i sloboda.**

Na inicijativu i uz asistenciju našeg te pravnog tima **Kuće ljudskih prava Zagreb,** korisnica **R.V.** je pokrenula 19. siječnja 2015. godine postupak pred Europskim sudom za ljudska prava pritužujući se temeljem članka 3. i 8. Europske konvencije na izostanak reakcije domaćih tijela na njezine navode o zlostavljanju, podmetanju požara i prijetnjama. U postupku pred Europskim sudom, gospođu je **zastupala odvjetnica Ines Bojić**. Dana 4. listopada 2018. godine donesena je presuda kojom je utvrđeno da je došlo do **povrede članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda**, u kojoj se navodi da nadležna tijela nisu učinkovito istražila navode iz pritužbi podnositeljice, čak niti kada ih je ona obavijestila o imenima i prezimenima mogućih počinitelja i osobama koje imaju saznanja o događajima na koje se prituživala te da je istraga nakon više od sedam godina i dalje u tijeku, bez smislenog napretka.

Europski sud za ljudska prava kritizirao je policiju i pravosudna tijela RH zbog neažurnosti i neučinkovitosti te naglasio dužnost policije i državnog odvjetništva da procijeni situaciju u cjelini i rizik mogućeg ponavljanja sličnih incidenata imajući u vidu psihološke efekte opasnosti od mogućeg ponovljenog zlostavljanja, zastrašivanja i nasilja na svakodnevni život žrtve.

3.2. SURADNJA S INSTITUCIJAMA

S predstavnicima/ama **Kuće ljudskih prava**, **Centra za mirovne studije** i **GONG-a**, 9. veljače u dvorani Kuće ljudskih prava sudjelovale smo na sastanku s predstavnicima/ama ukrajinskog pravobranitelja, koji/e su u Hrvatsku stigli/e u okviru studijskog putovanja u sklopu EU twinning projekta „**Implementacija najboljih europskih praksi u području zaštite ljudskih prava u cilju jačanja institucionalnih kapaciteta ureda ukrajinske pravobraniteljice**". Sastanak je organizirala **Pučka pravobraniteljica** kako bi se predstavnici/e iz Ukrajine upoznali/e sa sustavom zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj i saznali/e više o primjerima dobre prakse, ali i o izazovima s kojima se udruge civilnog društva i pravobranitelji kao branitelji ljudskih prava suočavaju.

Dana 14. veljače sastale smo se s Delphine Dufoix, **atašeom za administrativnu i europsku suradnju pri Francuskoj ambasadi u Hrvatskoj** radi uspostavljanja suradnje te konkretizacije dogovora oko budućeg zajedničkog projekta.

3.3. SURADNJA S ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA

Sustav podrške žrtvama i svjedocima u Hrvatskoj je još uvijek slabo razvijen unatoč Nacionalnoj strategiji razvoja sustava podrške žrtvama i svjedocima u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2016. do 2020. godine (NN 75/2015). Stoga smo povodom obilježavanja Europskog dana žrtava kaznenih djela 22. veljače 2018. godine u Vukovaru sudjelovale na neformalnom sastanku predstavnika institucija i organizacija koje rade na području pružanja podrške žrtvama kaznenih djela u Gradu Vukovaru. Sastanak je organizirala **Udruga za podršku žrtvama i svjedocima** u svrhu razmjene iskustava, problema i izazova s kojima se žrtve danas susreću, jačanju suradnje s ciljem učinkovitijeg pružanja potrebne pomoći. Sastanku je prisustvovalo 12 sudionika.

Suradnju s **Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima**, nastavile smo sudjelovanjem na okruglom stolu „**3-PIP-stariji i nemoćni danas – žrtve kaznenih djela – podrška u Vukovarsko-srijemskoj županiji i sustav besplatne pravne pomoći, izazovi i poteškoće**" kojeg su organizirali u sklopu projekta „3-PIP-Podrška, informiranje, pravna pomoć usmjerena zaštiti starijih osoba". Na okruglom stolu koji je održan 12. listopada sudjelovali su

predstavnici MUP-a, **pravosudnih tijela**, **Centra za socijalnu skrb** i **ustanove u skrbi**, **predstavnici lokalne i državne uprave** te **predstavnici udruga civilnog društva**.

3.4. PLATFORME/INICIJATIVE

Umrežavanje s udrugama civilnog društva istih vrijednosnih orijentacija i područja interesa radi što obuhvatnijeg i učinkovitijeg zagovaranja je nužan segment rada na poboljšanju stanja ljudskih prava.

Kao članica **Kuće ljudskih prava Zagreb**, u suradnji s ostalim organizacijama okupljenima u ovu mrežu, nastavile smo organizirati javna događanja kojima smo ukazivale na propuste u zaštiti ljudskih prava, prozivale odgovorne institucije, izlagale preporuke za unaprjeđenje postojećih zakona, osviještavale javnost o raširenosti kršenja ljudskih prava i preventivno upozoravale po uočavanju potencijalnih zlouporaba postojećih zakona. Uz sudjelovanja u organizaciji javnih događanja, sudjelovale smo na koordinacijskim sastancima, na radionicama kojima smo širile postojeća znanja i razmjenjivale iskustva te u izradi **izvještaja** "**Branitelji ljudskih prava u Hrvatskoj – prepreke i izazovi**" kojeg je objavila Kuća Ljudskih prava Zagreb.

Povodom obilježavanja 70-te godišnjice usvajanja **Opće deklaracije o ljudskim pravima**, odnosno **Međunarodnog dana ljudskih prava**, a u suradnji s **Centrom za mirovne studije**, **Zelenom akcijom**, **BRID**-om i **Kućom ljudskih prava Zagreb**, organizirale smo konferenciju za medije 10. prosinca kako bismo ukazale na negativne trendove srozavanja ljudskih prava. **Ivan Novosel** je ispred Kuće ljudskih prava Zagreb ukazao na trend stagnacije

temeljem nepostojanja ključne javne politike ljudskih prava te izrazio zabrinutost zbog niske razine građanskih kompetencija, odnosno generalnog nepoznavanja vlastitih ljudskih prava kod građana i građanki. **Sara Lalić** je ispred Centra za mirovne studije govorila o raširenosti govora mržnje i lažnih vijesti u kontekstu tražitelj(ic)a azila prema kojima se tako potencira netrpeljivost kako bi se opravdalo ilegalno protjerivanje unatoč postojanju niza međunarodnih i nacionalnih pravnih instrumenata kojima im se jamči pravo na zaštitu. **Svjetlana Knežević** je ispred naše udruge naglasila kako su žene i dalje diskriminirane u svim segmentima: od svijeta rada, preko politike, ekonomije, obrazovanja i kulture, pa do obiteljskog života te kako su sa žestokim napadima konzervativnih grupacija reproduktivna i seksualna prava žena sve ugroženija.

Dana 19.veljače 2018. godine u dvorani Kuće ljudskih prava, održan je sastanak Inicijative, vezano za daljnje djelovanje po pitanju besplatne pravne pomoći, a predstavljen je i izvještaj o besplatnoj pravnoj pomoći. Dodatno, sudjelovale smo na ukupno **8 koordinacijskih sastanaka s članicama Kuće ljudskih prava Zagreb**, od čega na 4 sastanka ugovornih korisnika; 23. siječnja; 21. svibnja; 10. srpnja; 6. prosinca i 4 sjednice; 28. lipnja; 5. srpnja; 13. i 14. prosinca.

Znanja i vještine smo nastavile razvijati na **4 radionice** tijekom siječnja i veljače. Prve dvije su održane 26. i 27. siječnja 2018. godine, u dvorani Kuće ljudskih prava pod nazivom "**Javno zagovaranje za ljudska prava**", a druge dvije 12. i 23. veljače, s ciljem **jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva za prijavu na natječaje Europske komisije**.

Uz Kuću ljudskih prava Zagreb i dalje smo aktivne članice **Platforme 112** koja okuplja **71 organizaciju civilnog društva**. Aktivno smo sudjelovale u svim aktivnostima i radu Platforme 112 koja redovito komunicira te reagira na društvena i dnevnopolitička zbivanja, kao i na teme vezane uz zaštitu ljudskih prava, demokratizaciju, izgradnju mira, suzbijanje korupcije i zaštitu javnih resursa, posebno okoliša.

U sklopu Platforme smo sudjelovale na **4 sastanka** na kojima su planirane akcije i zagovaračke strategije, a koji su održani 9. siječnja, 9. veljače, 20. ožujka i 3. travnja, **1 prosvjednoj akciji** 29. rujna te **dodatnom sastanku** 4. listopada na kojem je **Platforma 112** ugostila **predstavnike** i **predstavnice SOLIDAR**-a i **Secretary General Conny Reuter** .

Sastanak sa SOLIDAR-om, jednom od najstarijih organizacija u Europi koja se bavi društvenom pravednosti, radničkim pravima i socijalnim politikama i okuplja više od 60 organizacija iz Europske unije i svijeta je održan u prostorijama Kuće ljudskih prava Zagreb kako bi ih upoznali s organizacijama civilnog društva u Hrvatskoj po njihovom izražavanju želje za proširenjem svojeg članstva na Balkanu.

3.5. MEĐUNARODNE SURADNJE I PROJEKTI

Ponovno smo izabrane na natječaju „**Data collection and research services on fundamental rights issues – FRANET - Lot 11 – Croatia**“ na četiri godine kao referentna točka za pripremu redovitih izvješća o stanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj od **Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA)**. Zajedno s **Kućom ljudskih prava Zagreb** i **Centrom za mirovne studije,** s kojima smo partnerice na projektu, pripremile smo **2 izvješća** „**Criminal Detention in the EU – Conditions and Monitoring**“ i „**Data collection and research services on fundamental rights issues – FRANET – Lot 11 – Croatia**“. U navedenim izvješćima smo analizirali stanje ljudskih prava po područjima: jednakosti i (ne)diskriminaciji, rasizmu, ksenofobiji i povezanim oblicima netrpeljivosti, integraciji Roma, azilima, vizama, prekograničnim migracijama i integraciji migranata, zaštiti podataka u informacijskom društvu, pravima djece, pristupu pravdi i žrtvama kaznenih djela te tijeku implementacije Konvencije o pravima osoba s invaliditetom uz koje smo upućivali dopise nadležnim tijelima. Surađujući kao konzultantska udruga s EU Agencijom za temeljna ljudska prava (FRA) ukazale smo na probleme i provedbu relevantnih propisa i implementaciju prava EU u području zaštite od nasilja u obitelji, zaštite djece i osoba s invaliditetom.

Naša pravna savjetodavka je također podnijela godišnje izvještaje **European Equality Law Networku** te **Svjetskoj banci** (**World Bank Group - Women, Bussiness and the Law**) uz koje je pisala i dodatne izvještaje o stanju, odnosno kršenju ljudskih prava općenito i pravima žena u domeni rada, to jest poslovnoj sferi.

3.6. GOVOR MRŽNJE

Bujanje govora mržnje proizašlo iz gajenja kulture netrpeljivosti po rodnoj, etničkoj, vjerskoj i nacionalnoj osnovi te seksualnoj orijentaciji, odnosno izostanka osude govora mržnje od strane nadležnih institucija te smislene i cjelovite nacionalne strategije promoviranja tolerancije i argumentirane rasprave, kroz proteklu godinu je doseglo vrhunac. Prostori javnosti su preplavljeni izljevima govora mržnje koja u nekim slučajevima prelazi u javno poticanje na nasilje i mržnju pod izlikom prava na izražavanje mišljenja.

Prepoznavajući važnost zaštite slobode izražavanja od zlouporaba i razgraničavanja od govora mržnje kao oblika izražavanja diskriminatornih stavova i s njima povezanih obrazaca ponašanja na štetu svih manjinskih skupina, pa tako i žena, aktivnije smo se uključile u javnu raspravu te surađivale s tuzemnim i inozemnim organizacijama civilnog društva, nadležnim državnim institucijama, visokoobrazovnim ustanovama te nezavisnim stručnjacima i stručnjakinjama kako bi suzbile ovu ozbiljnu društvenu pojavu.

Dana 30. studenoga 2018. godine u Kući Europe, sudjelovale smo na **okruglom stolu** nazvanom „**Govor mržnje u Hrvatskoj: kako naprijed?**“, kojeg je organizirala **Pučka pravobraniteljica** kako bi stvorila prostor za raspravu o posljedicama i budućim inicijativama usmjerenim na suzbijanje govora mržnje. Pravobraniteljica je upozorila na prisutnost diskriminatornog govora i govora mržnje zbog nedovoljno razvijene svijesti šire javnosti o ozbiljnosti i posljedicama takvog neprimjerenog izražavanja. Ujedno je istaknula kako sam pojam govora mržnje još uvijek nije dovoljno jasan jer se s jedne strane ostrašćeni govor, kritika, prijetnje i klevete često nazivaju govorom mržnje, dok se s druge strane pojmom "sloboda izražavanja" ponekad manipulira kako bi se širio govor mržnje. Sudionici i sudionice rasprave otvorili/e su brojna pitanja od javnog interesa kojima se trebamo sustavno i kontinuirano baviti na više razina.

S 1. rujna smo započele s provođenjem međunarodnog projekta „**RESPONSIBILITY. Freedom of Expression**“, financiranog sredstvima Europske unije u okviru programa „**Europa za građane**“, potprogram 2 „**Demokratski angažman i građansko sudjelovanje**“. Nositeljica projekta je austrijska udruga civilnog društva **The World of NGOs**, a uz nas su partneri **Sveučilište u Beču**, udruga **SPOC - Sustainability of progressive and open**

communication iz Bugarske i rumunjski **Institut za istraživanja Faragas**. Kroz 12 mjeseci trajanja projekta planira se identificirati i promovirati strateške pristupe za rješavanje prijetnji i izazova govora mržnje, lažnih vijesti i zastrašivanja, kako bi se očuvale demokratske vrijednosti slobode izražavanja. Glavna aktivnost projekta je provedba istraživanja o percepciji prijetnji slobodi govora, oblicima odgovornog korištenja ovog vida slobode, granicama slobode izražavanja u demokratskim državama, razumijevanja načina kako se nevladine organizacije suočavaju s preprekama, a u svrhu osmišljavanja efektivnih rješenja u formi priručnika.

U sklopu ovog projekta smo 2. studenog sudjelovale na **konferenciji „Civil Society Facing Pressure: Impact, Reaction, Strategies**“ u Bukureštu. Konferencija je ujedno bila i otvaranje projekta „RESPONSIBILITY. Freedom of Expression.“. Konferencijskim panelom pod nazivom „**Pressures on freedom of expression in CEE/Europe**“ (Pritisci slobodi govora u Centralnoj i Istočnoj Europi i Europi) s ostalim sudionicima/ama iz Austrije, Bugarske, Rumunjske i Hrvatske smo nastojale publici približili situacije u svojim zemljama. Voditeljica programa *Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera* usto je moderirala i **radionicu „Rethinking NGO strategies to resist pressure, combat fake news and build resilience to threats to civil society**“ (Promišljanje strategija civilnog društva kako se oduprijeti pritiscima te boriti protiv lažnih vijesti i pružiti otpor). Na ovom javnom događaju su sudjelovali predstavnici/e organizacija civilnog društva, novinari/ke i ostali relevantni akteri iz cijele Rumunjske, a interaktivnim pristupom im se omogućilo da interveniraju u izložene sadržaje uz strukturiranje vlastitih ideja.

Iznalaženje odgovarajućih i učinkovitih mehanizama suzbijanja govora mržnje nije moguće bez suradnje s državnim institucijama i zajedničkim strateškim djelovanjem. Vođene tom mišlju smo se sastale 10. prosinca s novoizabranim predsjednikom **Josipom Popovcem** i ostalim članovima **Vijeća za elektroničke medije** u **Agenciji za elektroničke medije**. Sastanak je organiziran na inicijativu Agencije za elektroničke medije s ciljem uspostavljanja buduće suradnje. Raspravljalo se o ulozi regulatornog tijela i unaprjeđenju novog Zakona o elektroničkim medijima pri čemu su nas zatražili podršku u vidu našeg lobističkog i zagovaračkog potencijala prilikom predlaganja novog Zakona o elektroničkim medijima, u kojeg planiraju dodati pojašnjenja za govor mržnje te novčane sankcije i opomene za elektroničke medije koji krše zakon. Članovi i članice Vijeća istaknuli/e su kako upravo izrađuju WEB stranicu „Žene i mediji“ te kako bi voljeli da svojim video prilozima i/ili smjernicama kako izvještavati o određenoj temi doprinesemo spomenutoj web stranici. Sastanak je završio razgovorom o potencijalnoj suradnji na temu analize medija iz ugla rodne ravnopravnosti i natječaju naziva „**Medijska pismenost**“ koji će biti raspisan početkom 2019. godine kojim bi se radionicama, edukacijama i istraživanjima trebalo doprinijeti medijskom opismenjavanju djece i mladih iz perspektive rodne ravnopravnosti.

4. VOLONTERSTVO

Volontere i volonterke uključujemo u rad naše udruge od samih početaka djelovanja kada smo i same volontirale te entuzijazmom i predanim radom pomicale granice diskriminacije žena i svih ostalih marginaliziranih skupina u Hrvatskoj. Volonterstvo stoga smatramo izuzetno bitnim i vrijednim doprinosom našem radu, ali i cjelokupnom društvu. Premda su se oblici volontiranja mijenjali s donošenjem Zakona o volonterstvu (NN 58/2007), njegov sadržaj, pritom mislimo na filantropiju, je ostajao isti. Kroz razne aktivnosti u 2018. godini smo educirale **13 volontera/ki**, organizirale smo volonterstvo **30** osoba koje su nam ukupno poklonili/e **1746 sati** svog vremena.

Radom s volonterima i volonterkama smo razvijale nova iskustva i stjecale nova znanja koja smo dodatno proširivale edukacijama o menadžmentu volontera kako bismo što učinkovitije iskoristile njihove potencijale u ugodnoj i motivirajućoj atmosferi, pružajući im informacije i prenoseći im iskustva radi njihovog daljnjeg razvoja. Istovremeno, smatramo da je organiziranje volonterstva efikasan način za senzibilizaciju za pitanja rodne ravnopravnosti i rodno uvjetovanog nasilja.

Volonter(k)e smo uključivale u rad *Pravnog* i *Psihološkog savjetovališta* tako da su obavljali/e administrativne zadatke, radili/e na SOS telefonu te pomagali/e u aktivnostima organizacije konferencija, radionica, okruglih stolova i kampanja. S obzirom na specifičnost zadataka koji uključuju izravne kontakte s ranjivim skupinama, prije svega žrtvama nasilja, prethodno smo ih educirale o metodama rada i aktivnostima te im razvijale socijalne vještine uz prenošenje svih potrebnih znanja iz sfere prava i psihologije za što primjerenije obavljanje povjerenih zadataka. Edukacija se koristila interaktivnim metodama prenošenja i razmjene znanja kako polaznici/e ne bi bili/e samo konzumenti/ce već i aktivni/e sudionici/e rasprava, a što je omogućilo ne samo tehničko osposobljavanje za rad, već i senzibilizaciju za pitanja nasilja nad ženama. Aktivnim slušanjem i prisustvom sastancima informiranja i savjetovanja, stekli/e su dragocjena iskustva za budući rad i dodanu vrijednost svom postojećem znanju tako da su ga nadogradili specifičnim znanjima koja se uče pružanjem podrške žrtvama

povrede temeljnih ljudskim prava, žrtvama kaznenih djela i prekršaja i osobama koje su socijalno marginalizirane i ugrožene.

Udruga B.A.B.E.

Vrijednost volontiranja

Udruga B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran. nositeljica je europskog projekta "UZOR-učimo zajedno, opažamo, reagiramo" kojemu je cilj označiti svijest o vrijednosti volontiranja i pružiti strukturiranu podršku volonterstvu u lokalnoj zajednici s naglaskom na volontiranju mladih. Projekt se provodi u partnerstvu s Volonterskim centrom Vukovarsko-srijemske županije, Gimnazijom Županja i Centrom za socijalnu skrb Županja.

Naslov projekta "UZOR-učimo zajedno, opažamo, reagiramo" odražava ne samo konkretan

U sklopu projekta održano je već nekoliko edukacija u Županji, među njima i ona za organizatore volontiranja s ciljem ojačavanja njihovih financijskih kapaciteta i ljudskih resursa kroz upoznavanje s procesom izrade natječajne dokumentacije, ali i same provedbe projekata koji se financiraju iz europskih i hrvatskih fondova.

volonterski program kojim će se povećati kvaliteta života i školski uspjeh djece u udomiteljskim obiteljima, već i širi pokušaj umrežavanja različitih dionika koji mogu pravovremeno uočiti potrebe i probleme te zajednički reagirati, osmisliti rješenja i koordiniranim djelovanjem doprinijeti demokratičnosti i angažiranosti građana/ki u svojoj zajednici. A. P.

Ove godine smo završile projekt „**UZOR-učimo zajedno, opažamo, reagiramo**“ koji je započet u kolovozu 2017. godine, a koji je bio financijski podržan sredstvima **Europskog socijalnog fonda** u okviru programa „**Učinkoviti ljudski potencijali**“. Projekt smo provodile u suradnji s **Volonterskim centrom Vukovarsko-srijemske županije**, **Gimnazijom Županja** i **Centrom za socijalnu skrb Županja** s ciljem povećanja kvalitete života i školskog uspjeha djece u udomiteljskim obiteljima kroz jačanje svijesti o vrijednosti volontiranja i pružanje strukturirane podrške volonterstvu u lokalnoj zajednici s naglaskom na volontiranju mladih. Projektnim aktivnostima smo unaprijedile standarde kvalitete Volonterskog centra Vukovarsko-srijemske županije, kreirale prijedlog modela vrednovanja volonterskog rada mladih prilikom upisa na fakultet, ojačale kapacitete organizator(ic)a volontiranja na području Vukovarsko-srijemske županije, povećale broj programa školskog volontiranja, uspostavile model suradnje Centra za socijalnu skrb i organizator(ic)a volontiranja te pružile pomoć u učenju djeci iz udomiteljskih obitelji.

Pomoć u učenju djeci iz udomiteljskih obitelji je započela još 2017. godine kada smo pomogle u osnivanju školskog volonterskog kluba „Žugi“ u Gimnaziji Županja, dok smo u 2018. provodile aktivnosti kojima smo dalje razvijale znanja volontera i volonterki o mogućnostima utjecaja na društvene promjene kroz dostupne

alate te omogućavale razvoj volonterstva kroz provođenje edukacija namijenjenih organizatori(ca)ma volontiranja.

Dvodnevna **edukacija** "**Menadžment volontera – vođenje volontera i razvoj volonterskog programa**", u organizaciji **Volonterskog centra Zagreb** je održana 9. i 10. siječnja 2018. godine u prostorijama Hrvatske udruge za mirenje u Zagrebu, na kojoj su uz nas sudjelovale koordinatorica volontera Volonterskog centra Vukovarsko-srijemske županije, djelatnica Centra za socijalnu skrb Županja i voditeljica volontera u Gimnaziji Županja.

Jačanje resursa organizator(ic)a volontiranja nastavile smo 2. veljače i 3. veljače 2018. godine, u prostorijama Gradskog poglavarstva u Županji, gdje je održana dvodnevna **edukacija iz izrade i provedbe projekata financiranih iz EU i HR fondova**. Edukaciju su proveli Martina Belić i Josip Stilinović iz Promo produkta, a provedena je s ciljem povećanja njihovih financijskih kapaciteta i ljudskih resursa kroz upoznavanje s procesom izrade natječajne dokumentacije, ali i same provedbe projekata koji se financiraju iz europskih i hrvatskih fondova. Ukupno je sudjelovalo **18 predstavnika/ca organizatora volontiranja**.

Dana 25. travnja u Gimnaziji Županja održana je **radionica o crowdfundingu za početnike/ce** kako bi učenici i učenice dobili/e priliku, na pristupačan i interaktivan način, saznati više o osnovnoj tehnologiji, zahtjevima i mogućnostima koje im stoje na raspolaganju. Radionicu je održala agencija Brodoto, a sudjelovalo je ukupno **16 učenika/ca**, redom volontera/ki iz školskog volonterskog kluba "Žugi".

Razvijanje školskog volonterskog kluba „Žugi" poticale smo organiziranjem **studijskog putovanja** Zagrebu 24. svibnja. Učenici/e su odabrani na temelju ostvarenih volonterskih sati i volonterskog angažmana u pružanju pomoći u učenju djeci iz udomiteljskih obitelji te u školskom volonterskom klubu. Grupa je posjetila Hrvatski sabor gdje ih je stručno vodstvo upoznalo s osnovnim činjenicama iz povijesti Sabora i same saborske zgrade, nakon čega su se upoznali s radom Volonterskog centra Zagreb kao primjerom dobre prakse, a potom i sudjelovali na Festivalu jednakih mogućnosti.

Pred završetak projekta izrazile smo zahvalnost volonterima i volonterkama, učenicima/ama Gimnazije Županja na njihovom radu organiziranjem **svečane dodjele nagrade najboljoj**

volonterki i priznanja volonterima koji/e su svojim zalaganjem doprinijeli radu volonterskog kluba pružanjem pomoći u učenju djeci iz udomiteljskih obitelji i nagrada za najbolj. Dodjela je održana 23. kolovoza u prostorijama **Volonterskog centra Vukovarsko-srijemske županije**, a najboljom volonterkom je proglašena **Elena Podolar** koja je usprkos brojnim školskim obvezama i aktivnostima te pripremama za studij medicine ostvarila **46 volonterskih sati**.

Posljednja aktivnost u sklopu projekta, **edukacija o izdavanju potvrde o kompetencijama stečenim volontiranjem**, u organizaciji **Volonterskog centra Zagreb**, održana je 24. listopada u prostorijama Zelene akcije u Zagrebu. Edukacija je bila namijenjena organizatorima volontiranja i javnim ustanovama koje djeluju u području zdravstva i socijalne skrbi, a sudjelovale su voditeljica i asistentica na projektu i koordinatorica volontera Volonterskog centra Vukovarsko-srijemske županije.
Ovim projektom je uključeno **40 volontera** koji su ostvarili ukupno **259** volonterskih sati.

Dodatno, 24. kolovoza voditeljica projekta je sudjelovala u **okruglom stola Udruge za podršku žrtvama i svjedocima „Važnost razvoja školskog volontiranja u prevenciji nasilja među mladima**“. Okrugli stol je organiziran povodom završetka projekta „(Ne)budi mi (ne)prijatelj!“ koji Udruga za podršku žrtvama i svjedocima provodi u partnerstvu sa Srednjom školom Ludbreg od 1. kolovoza 2017. godine. Okrugli stol poslužio je kao prilika za povezivanje i razmjenu iskustva i znanja **predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova**, **organizacija civilnog društva** i **institucija** kroz ukazivanje na prednosti uvođenja volonterskog programa u škole koji potiče interdisciplinarni pristup u prevenciji nasilja među mladima te predstavljanje priručnika „(Ne)budi mi (ne)prijatelj!“.

5. I DALJE UČIMO

Novi izazovi proizašli iz promjena društvenog konteksta i s razvojem novih metoda i alata zagovaranja, osvještavanja i pružanja psihosocijalne i pravne pomoći zahtijevaju kontinuirani razvoj i usavršavanje postojećih znanja i vještina unatoč godinama iskustva. Uz svakodnevno razvijanje kroz pisanje i provedbu projekata, osmišljavanja aktivnosti, razmjenu iskustava i znanja u formalnim i neformalnim sastancima, okruglim stolovima i panelima, širile smo znanja sudjelovanjima na radionicama. Uz one prethodno spomenute, sudjelovale smo u još **7 radionica**.

Prva takva na kojoj smo sudjelovale u 2018. je bila **informativna radionica** „**Poziv na dostavu projektnih prijedloga: Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici-Faza I**.“ u organizaciji **Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku** održana u Kući Europe u Zagrebu 6. veljače. Tijekom četverosatne edukacije Vladimir Šomen, **voditelj Odjela za vrednovanje projekata iz fondova EU**, Služba za praćenje programa i vrednovanje projekata iz fondova EU, Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, detaljno je prezentirao upute za prijavitelje i pojasnio prijavni obrazac.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva organizirala je 11. i 12. travnja **dvodnevnu edukaciju** na temu "**Društveno poduzetništvo: od teorije do prakse**" i "**Kvalitetna priprema prijava na ESF natječaje**" za korisnike institucionalnih podrški u IMPACT centru u Zadru. Fokus radionica koje su vodili/e Darko Ciglar (**ACT Grupa**), Lejla Šehić Relić (**Volonterski centar Osijek**) i Zvjezdana Schulz-Vugrin (**SMART**) bio je na pripremi projektnih prijedloga za natječaje raspisane od strane Europskog socijalnog fonda.

Projekt "**Odrazi se znanjem - pokreni zajednicu**", čija je nositeljica udruga civilnog društva **ODRAZ - održivi razvoj zajednice**, a partneri **Life Potential** te **Ekonomski** i **Grafički fakultet u Zagrebu**, izabrali su nas kao jednu od sudionica projektnih aktivnosti. Svrha projekta je bila podržati i potaknuti suradnju između dviju visokoobrazovnih institucija (Ekonomskog i Grafičkog fakulteta u Zagrebu) i organizacija civilnog društva, prvenstveno udruga koje djeluju u zajednici, primjenom modela društveno korisnog učenja (DKU) i izravnim uključivanjem studenat(ic)a i profesor(ic)a u rad udruga. Mi smo sudjelovale u dva obrazovna ciklusa u sklopu navedenog projekta - u Rapcu 18. i 19. svibnja te u Čakovcu i Sv. Martinu na Muri 18. i 19. lipnja.

Dana 4. i 5. listopada 2018. godine smo sudjelovale u dvodnevnoj **edukativnoj radionici** pod nazivom "**Europski socijalni fond - od projektne ideje do provedbe projekta**" u organizaciji **Ureda za udruge Republike Hrvatske** u hotelu Antunović u Zagrebu. Radionica je provedena u sklopu projekta Ureda za udruge koji se provodio tijekom svibnja, lipnja i listopada s ciljem pružanja pomoći organizacijama civilnog društva u izradi projektnih prijedloga za financiranje iz Europskog socijalnog fonda radi izrade konkretnih projektnih prijedloga za buduće natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava Ureda za udruge u okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali". Radionice su provedene u suradnji sa stručnjacima Ivanom Laginjom i Nenadom Kocmurom iz AMRIS-AIDCO d.o.o. za savjetovanje koji su polaznike/ce educirali o cijelom projektnom ciklusu s naglaskom na praktičnim znanjima.

Sudjelovale smo i u radionici "**Menadžment volontera u sklopu projekata financiranih kroz Europski socijalni fond (ESF)**" u organizaciji **Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva**. Radionicu su vodile Marija Brebrić i Mirela Despotović iz **Centra za civilne**

inicijative s dugogodišnjim iskustvom rada u udruzi civilnog društva i menadžmentom volontera u projektima i neprojektnim aktivnostima. Kroz dvodnevnu radionicu voditeljice su na interaktivan način prenijele bitne informacije i podijelile vlastita iskustva vezana za različite faze ciklusa volontiranja te tako polaznicima/ama dale zaokružen prikaz zakonskih obveza, prava i definicija volontiranja uz praktične naputke za izradu što uspješnijih volonterskih programa.

Dana 20. prosinca 2018. godine u organizaciji **Udruge za demokratsko društvo** započela je dvodnevna radionica pisanja prijedloga projekata za natječaje Europskog socijalnog fonda i programa Erasmus+. Dvodnevna radionica provedena je u sklopu prvog ciklusa aktivnosti projekta „**Novi EU izazovi**“ financijski podržanog sredstvima Grada Zagreba u Klubu Hrvatskog novinarskog društva u Zagrebu. Tijekom dvodnevnog programa 20. i 21. prosinca, voditeljica radionice Snježana Petrušić iz **Centra za održivi razvoj** upoznala nas je s osnovnim dokumentima koji određuju i uvjetuju pojedine natječaje objavljene u sklopu Europskog socijalnog fonda, ukazivala na potencijalne pogreške prilikom pisanja prijedloga projekta te podijelila s nama vlastita iskustva u pisanju projektnih prijedloga.

Posljednja radionica u kojoj smo sudjelovale u protekloj godini, održana je 21. prosinca 2018. godine. Radionica je održana u Domu za starije osobe Trnje s fokusom na korištenju WEB aplikacije „**Modul za praćenje i plaćanje računa za socijalne usluge**“. Cilj navedene aplikacije je omogućavanje pružateljima usluga u sustavu **Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku** brz i jednostavan unos stavki fakture, samo generiranje fakture, digitaliziran i centraliziran sustav izrade faktura i baza podataka o korisnicima, ugovorima i pružateljima usluga, povećanje efikasnosti i smanjenje broja koraka u procesu fakturiranja uz bolji nadzor.

6. JAVNA DOGAĐANJA I HUMANITARNE AKCIJE

Javna događanja su izvrsna prilika kako bismo građane i građanke upoznale s našim radom, kako bi im prenijele vlastita znanja i potaknule njihov aktivniji angažman u društvenim procesima. Javna događanja smo koristile i kao dodatan prostor za podizanje javne svijesti o problemima kojima se bavimo, ali i za unaprjeđenje suradnje s institucijama.

Sudjelovanja u javnim događanjima smo započele 15. svibnja u Muzeju Mimara kada se obilježavao **Međunarodni dan obitelji** u organizaciji **Ministarstva za demografiju, mlade i socijalnu politiku**.

Dana 25. svibnja odazvale smo se manifestaciji „**Dani otvorenih vrata udruga**“ koju organizira **Vlada Republike Hrvatske** s ciljem informiranja javnosti o radu udruga u lokalnoj i široj zajednici. Kako naš stručni tim sigurne kuće djeluje na tajnoj lokaciji, aktivnosti smo predstavile u prostorijama VIMIO-a u kojima inače pružamo usluge besplatnog psihološkog i pravnog savjetovanja za građan(k)e.

U lipnju smo se odazvale sličnoj manifestaciji nazvanoj „**Tjedan udruga**“, ovaj puta u organizaciji **Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom**. Ovoga puta smo predstavljale aktivnosti i odgovarale na upite zainteresiranih građana i građanki na našem promo pultu.

8. lipnja u dvorištu Gradskog muzeja Vukovar sudjelovale smo u javnom događanju **„Građanski dijalog, Regija u fokusu, mladi u akciji„** koji je organiziran u sklopu manifestacije Dani mladih Vukovar, jedne od aktivnosti projekta **„Unfolding the Danube Hub for Mutual Understanding and Economic Prosperity“** čiji je nositelj bio **Europski dom Vukovar.** Događaj je organiziran s ciljem razmjene znanja i iskustava te umrežavanja, a sudjelovalo je 70 građana, mladih i aktera koji rade s mladima iz Mađarske, Srbije i Hrvatske.

Odazvale smo se informativno-edukativnom događanju „**Sajam EU fondova**“ koji je održan 13. rujna u sklopu „**Regionalnih dana EU fondova**“ organiziranih od strane **Ministarstva**

regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Cilj manifestacije je bilo informiranje javnosti o mogućnostima korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova, a mi smo kao primjer dobre prakse predstavljale projekte koje provodimo.

UZ NACIONALNI DAN BORBE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

Nogometna utakmica za sigurnu kuću

Piše: Marija Molnar
marija.molnar@hrv.hr
Snima: B.a.b.e.

Sigurna kuća Vukovarsko-srijemske županije – udruga B.a.b.e. u suradnji s Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije te uz potporu Grada Vukovara, organizirala je povodom Nacionalnoga dana borbe protiv nasilja nad ženama humanitarnu nogometnu utakmicu između HNK Vukovar 1991. i HNK Mitnica.

- Na stadionu HNK Mitnica okupili su se građani koji su dolaskom i donacijama podupri borbu protiv nasilja nad ženama. Utakmica je završena pobjedom HNK Vukovar 1991. rezultatom 4:0, no fokus nije bio na golovima, nego na osvještavanju problema nasilja nad ženama i širokim pozivom da se svi uključe u njegovo suzbijanje i prevenciju te da cijelo društvo treba adekvatno sankcionirati i ustro osuditi svako nasilničko ponašanje – istaknula je Ivana Sučić, voditeljica programa Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

NASILJE, DRUŠTVENI PROBLEM

Sučić ističe da ovaj datum nisu obilježavali na slične načine, a poruka je da se svijest o postojanju ove problematike mora širiti te da kao društvena zajednica u cijelini moramo osuđivati i sprječavati nasilje nad ženama te obiteljsko nasilje, naravno i sve druge oblike nasilja.

- Nasilje nad ženama, kao i nasilje u obitelji, nije samo problem žrtve, već i njihovih bližnjih, uže i šire društvene zajednice, jer svaka je žrtva nečija kći, majka, sestra, susjeda, prijateljica, kolegica, zaposlenica, članica društva koje treba dati svoj doprinos zajednici što joj je otežano ili onemogućeno zbog nasilja koje proživljava mjesto na mjestu gdje bi trebala biti najsigurnija i najzaštićenija, unutar obitelji – navela je Sučić i podsjetila kako je prošle godine u Hrvatskoj ubijeno 18 žena odukupno 47 kaznenih djela ubojstva.

UBIJENO 18 ŽENA

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova 2017. godine ubijeno je 18 žena, njih 12 ubile su bliske muške osobe. Ukupno je te godine u Hrvatskoj počinjeno 47 kaznenih djela ubojstva, a na ubojstva žena otpada 30 posto.

U posljednji deset godina u našoj je zemlji ubijeno gotovo 300 žena u obiteljskom nasilju, svakodnevno se prijavljuje oko 45 slučajeva nasilja u obitelji, godišnje između 11.000 i 17.000. Svakih 15 minuta jedna je žena zlostavljana, svaka treća doživljava ekonomsko nasilje u partnerskim odnosima, a samo jedna od 20 zlostavljanih žena prijavljuje silovanje.

Povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije uputilo je priopćenje za javnost.

- Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije daje punu podršku suzbijanju i borbi protiv nasilja nad ženama i u obitelji kao stalno prisutnom problemu o kome treba otvoreno govoriti u zajednici. Nasilje nad ženama nije ničija "privatna stvar" i ne rješava se unutar četiri zida, nego je to ozbiljan društveni problem koji zahtijeva učinkovite mjere prevencije, rehabilitacije i sankcija – navodi se u priopćenju.

Povodom obilježavanja **Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama** u suradnji s **Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Vukovarsko - srijemske županije** te uz potporu **Grada Vukovara**, organizirale smo 19. rujna **humanitarnu nogometnu utakmicu između HNK Vukovar 1991 i HNK "Mitnica"** u spomen na sve žene žrtve nasilja, a s ciljem podizanja javne svijesti o samom problemu. Na stadionu HNK Mitnica okupili su se građanke i građani Vukovara koji su svojim dolaskom i donacijama poduprli borbu protiv nasilja nad ženama.

Prisustvovale smo svečanom otvorenju **Hrvatske kuće filantropije** u IMPACT centru u Zadru 1.listopada koja je pokrenuta na inicijativu i u organizaciji **Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva**. Uz prigodne govore **upraviteljice Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva**, **savjetnice za kulturu Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj** te **direktora European Foundation Centre-a** održan je konferencijski panel na temu razvoja filantropije i zakladništva u Europi i svijetu.

Dana 3. listopada nastavile smo sudjelovanje u „**Građanskom dijalogu - Sudjelovanje građana u oblikovanju svakodnevnog života lokalne zajednice**“ u organizaciji **Europskog doma Vukovar**. Uz metodologiju *world cafe* obrađivali smo tri područja: djelovanje građana kroz civilni sektor u svrhu aktivnog doprinosa donošenju lokalnih odluka, prekogranična suradnja u svrhu kvalitetnijeg organiziranja slobodnog vremena i prepoznatljivost nacionalnih

manjina u lokalnoj zajednici. Ovom dijalogu prisustvovalo je 60-ak ljudi iz Njemačke, Mađarske, Srbije i Hrvatske.

U srijedu, 17. listopada 2018. godine odazvale smo se manifestaciji koja je organizirana povodom obilježavanja **Dana njemačkog jedinstva**.

25. i 26. listopada 2018. godine sudjelovale smo na regionalnom obilježavanju **15 godina djelovanja Nacionalne zaklade** održanom u Vukovaru. Događanje je započelo uvodnim panelima o važnosti podrške razvoju civilnoga društva kroz nacionalno financiranje i ESF o kojima su govorili **načelnica Sektora za upravljanje horizontalnim procesima u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava**, **ravnateljica Vladinog ureda za udruge** te **upraviteljica zaklade za razvoj lokalne zajednice - Slagalica**.

Uz povremene humanitarne akcije koje organiziramo kako bismo pomogle građanima i građankama slabijeg socioekonomskog statusa, kroz studeni i prosinac smo provele **humanitarnu akciju prikupljanja donacija za djecu i adolescente u udomiteljskim obiteljima, štićenike i štićenice Centra za socijalnu skrb Županja i djecu smještenu u Sigurnoj kući Vukovarsko-srijemske županije**. Uspješnu akciju, zahvaljujući velikodušnim donacijama **MASS SHOES d.o.o.**, **Petrol d.o.o.**, **Offertissima d.o.o.**, **SUČEVIĆ COMPANY d.o.o**., **Fitness klubu Bubamara** iz Zagreba, **Filir d.o.o.**, **Karolina d.d.** i **ADRA Hrvatska**, završile smo svečanom dodjelom darivanja djece 19. prosinca te tako još jednu radnu godinu privele kraju.

7. ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

Ključni ciljevi organizacijskog razvoja za 2018. godinu odnosili su se na osiguravanje potrebnih financijskih sredstava i ljudskih resursa za provedbu programa Udruge, optimizaciju programa i strategije organizacije u skladu s kapacitetima i potrebama u okruženju te rad u više područja kvalitete koje smo identificirale kao prioritetne.

Područja koja su izdvojena su:

- mentorstvo mladih na stručnom osposobljavanju i volontera/ki,
- suradnja s mrežama i vanjskim dionicima,
- poboljšanje alata i organiziranje dokumentacije za praćenje i analizu,
- osmišljavanje i realizacija plana povećanog udjela samofinanciranja,
- jačanje kapaciteta zaposlenih za posebne projekte za koje su potrebne nove vještine ili usavršavanje
- te jačanje tima s obzirom na promjene u ljudskim resursima.

Nastojale smo osigurati i ojačati vlastite kapacitete za posebne projekte i programe za koje su potrebne nove vještine ili usavršavanje, radile smo na komplementarnosti programa i projekata timova Vukovar i Zagreb. Razvijale smo vještine vezane uz strateško alternativno prikupljanje sredstava na temelju prioriteta Udruge, a ne samo natječaja donatora, usavršavale smo vještine potrebne za izradu kvalitetnog projektnog prijedloga, usavršavale smo se u području metodologije procjene utjecaja roda, analizi javnih politika i učinkovitog zagovaranja te mentoriranja mlađih suradnica na stručnom osposobljavanju i onih koje se nakon osposobljavanja zapošljavaju u Udruzi.

Ojačale smo financijske i organizacijske kapacitete u 2018. godini te smo zaposlile 2 nove osobe: voditeljicu programa *Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera* i psihologinju *Psihološkog savjetovališta*.

Naš tim u 2018. godini:

- ZDRAVKA SADŽAKOV, politologinja, koordinatorica organizacije i voditeljica programa *Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja*
- PETRA KONTIĆ, sociologinja, voditeljica programa *Rodna ravnopravnost*
- SVJETLANA KNEŽEVIĆ, novinarka, voditeljica programa *Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera*
- IVANA SUČIĆ, stručna suradnica-sociologinja, voditeljica programa *Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji*
- DAJANA PUL BOŠNJAKOVIĆ, voditeljica ureda
- TATJANA REPALUST, voditeljica financija
- VJEKOSLAVA GLUŠAC, socijalna radnica, stručna suradnica na programu *Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji*
- SANDRA BRKLJAČ, psihologinja, stručna suradnica na programu *Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji*
- BRUNA NEDOKLAN, psihologinja, voditeljica *Psihološkog savjetovališta*
- JASMINA KATUNAR, domaćica u Sigurnoj kući Vukovarsko-srijemske županije
- KRISTINA ČAČIĆ, polaznica stručnog osposobljavanja za rad, suradnica na programu *Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja*

B.A.B.E. 2018. U BROJKAMA

SURADNJE: 28

- PLATFORME I MREŽE: 5
- PARTNERSTVA NA PROJEKTIMA: 23
  - NACIONALNA: 11
  - EUROPSKA: 11
  - MEĐUNARODNA: 1

DONATORI : 21

- DONACIJE: 10
- PODRŠKA PROJEKTIMA: 11
  - NACIONALNI: 9
  - INOZEMNI: 2

PROJEKTI: 16

- NACIONALNI: 12
- EUROPSKI: 3
- MEĐUNARODNI: 1

VOLONTERI/KE:

30

- EDUCIRANO: 13
- UKUPNO SATI: 1746

AKTIVNOSTI:

- PRAVNO SAVJETOVANJE: 1596 OSOBA
- PSIHOLOŠKO SAVJETOVANJE:: 105 OSOBA
- EGZISTENCIJALNA SIGURNOST I PODRŠKA: 42 OSOBE
- RADIONICE I TRENINZI: 27
- HUMANITARNE AKCIJE: 2
- IZVJEŠTAJI O STANJU LJUDSKIH PRAVA: 5

MEDIJI:

- NOVINE, PORTALI, RADIO TELEVIZIJA: 141 POJAVLJIVANJA
- WEB STRANICA:
  - OBJAVE: 60
  - DOSEG: 130325
- DRUŠTVENE MREŽE:
  - OBJAVE: 198
  - DOSEG: 128150

Financijski izvještaj - 2018

Bilanca	
Aktiva	
Nefinancijska imovina	34.957
Financijska imovina	1.399.211
Ukupno aktiva	**1.434.168**
Pasiva	
Obveze	1.206.352
Vlastiti izvori	227.816
Ukupna pasiva	**1.434.168**

Račun prihoda i rashoda	
Prihodi	
Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	14.666
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	100
Prihodi od financijske imovine	2.327
Prihodi od donacija	1.675.223
Ostali prihodi	21.878
Ukupno prihodi	**1.714.194**
Rashodi	
Rashodi za zaposlene	1.045.775
Materijalni rashodi	494.777
Rashodi amortizacije	25.515
Financijski rashodi	4.876
Transferi partnerima	90.794
Ostali rashodi	504
Ukupno rashodi	**1.662.241**
Preneseni višak prihoda iz 2017.	175.862
Višak prihoda poslovanja u 2018.	51.953
Višak prihoda raspoloživ u 2019.	227.815
Odgođeno priznavanje rashoda	1.096.129
Stanje novčanih sredstava na početku godine	439.536
Stanje novčanih sredstava na kraju godine	1.308.879

Prihodi - 2018

1	**Prihodi od donacija iz proračuna**	**1.275.656**
1.1.	Prihodi iz državnog proračuna	**906.707**
	Državni proračun RH za EU projekte	328.618
	Ministarstvo pravosuđa	95.000
	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku	476.081
	Ministarstvo znanosti i obrazovanja	7.008
1.2.	Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave	**368.949**
	Grad Zagreb	86.325
	Grad Vinkovci	4.000
	Vukovarsko-srijemska županija	278.624
2	**Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija**	**102.740**
	European Commission	43.475
	Giolli Società Cooperativa Sociale	9.220
	The World of NGO's	17.491
	Human Right House Foundation	32.554
3	**Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba**	**296.147**
	Komunalac d.o.o.	900
	Kuća ljudskih prava Zagreb	9.337
	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	273.510
	OTP banka Hrvatska d.d.	7.000
	PEPCO Croatia d.o.o.	5.400
4	**Prihodi od pružanja usluga**	**14.666**
5	**Ostali prihodi**	**24.985**
	Prihodi od članarina	100
	Prihodi od financijske imovine	2.327
	Prihodi od građana i kućanstava	680
	Prihodi od refundacija (Hrvatski zavod za zapošljavanje)	21.570
	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	308
UKUPNO - PRIHODI		**1.714.194**

Rashodi - 2018

1	**Rashodi za zaposlene**	**1.045.775**
	Plaće zaposlenika (bruto)	900.891
	Doprinosi na plaće i ostali rashodi za radnike	144.884
2	**Materijalni rashodi i rashodi za usluge**	**494.777**
	Naknade za prijevoz zaposlenika i službena putovanja zaposlenika	100.018
	Naknade troškova službenih putovanja osobama izvan radnog odnosa	8.532
	Usluge telefona, pošte i prijevoza	25.180
	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	11.121
	Komunalne usluge	12.799
	Energija	52.662
	Zakupnine i najamnine	8.639
	Usluge studentskih centara	5.322
	Grafičke usluge	2.475
	Odvjetničke,računovodstvene i revizijske usluge	165.561
	Premije osiguranja,reprezentacija,članarine,kotizacije	19.313
	Usluge promidžbe i informiranja	136
	Uredski materijal	7.968
	Materijal za čišćenje i održavanja	953
	Literatura	970
	Sitan inventar i auto gume	1.732
	Ostali materijalni rashodi i usluge	71.396
3	**Rashodi amortizacije**	**25.515**
4	**Financijski rashodi**	**4.876**
	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	4.181
	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	695
5	**Donacije - transferi partnerskim organizacijama po projektima**	**90.794**
6	**Ostali rashodi**	**504**
	UKUPNO - RASHODI	**1.662.241**

Struktura prihoda

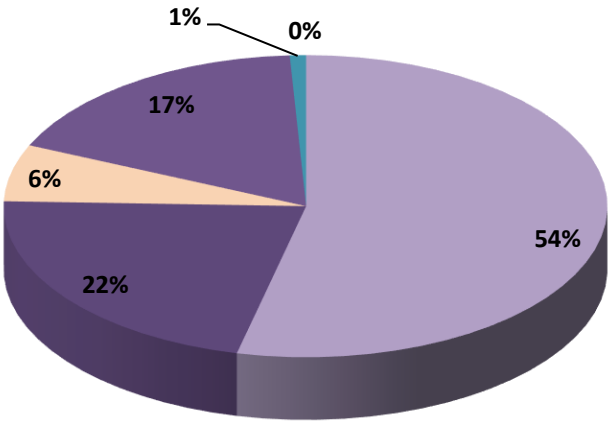

- 1 Prihodi od donacija iz državnog proračuna
- 2 Prihodi od donacija iz proračuna lokalne i područne samouprave
- 3 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija
- 4 Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba
- 5 Prihodi od pružanja usluga
- 6 Ostali prihodi

Rashodi

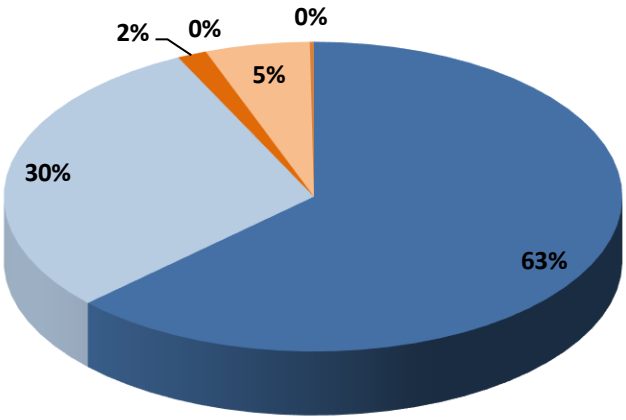

- 1 Rashodi za zaposlene
- 2 Materijalni rashodi i rashodi za usluge
- 3 Rashodi amortizacije
- 4 Financijski rashodi
- 5 Donacije - transferi partnerskim organizacijama po projektima
- 6 Ostali rashodi